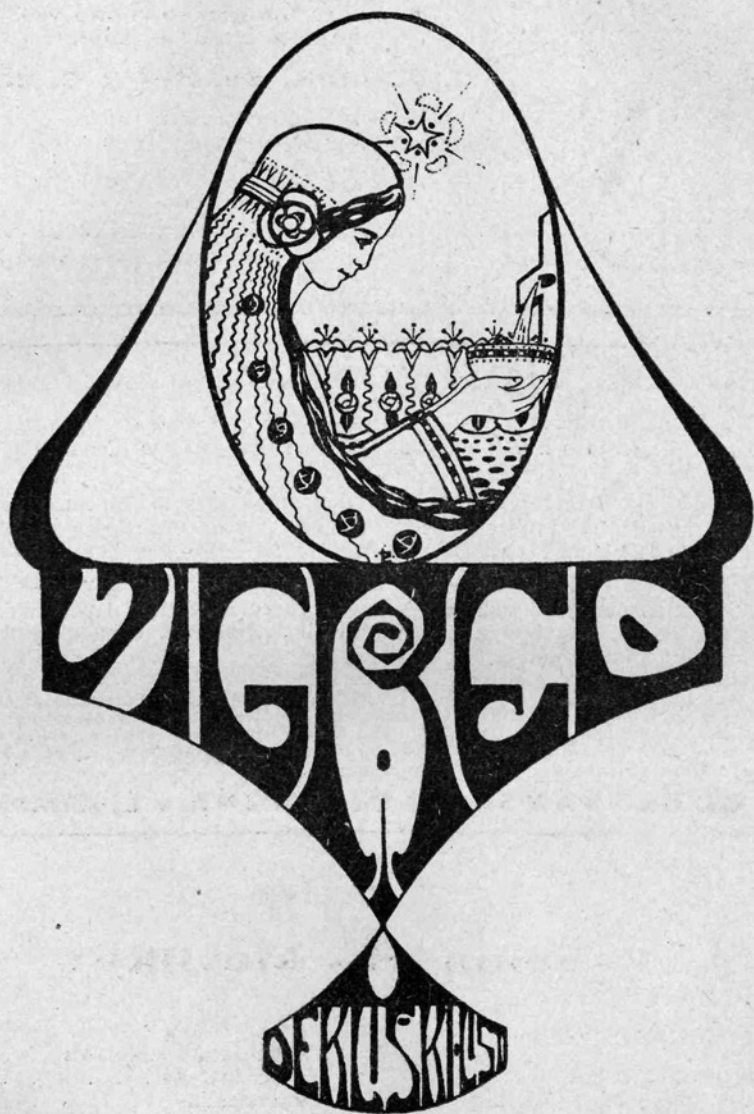

Poštnina plačana v gotovini.

Leto III.

1925.
Štev. 4. - April.

Ljubljana.

J. Neškudla

Tvornica cerkvenih paramentov, bander,
kongregacijskih in orlovskih zastav.
Atelje za umetniško ročno ve-
zenje v zlatu in svili.

Ljubljana, sv. Petra c. 25.

*Sprejema tudi vsa popravila, ki se strokovnjaško
in po najnižjih cenah izvedejo.*

Ceniki, vzorci, proračuni in načrti
se razpošiljajo brezplačno.

VSAKA VIGREDNICA naj si naroči sledeče knjige:

Domači vrt. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humek. Pojasnjeno z 69 podobami in 2 barvnima slikama. Cena knjigi Din 48 —, vezani Din 60'—.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem in o konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta priredil M. Humek, s 13 barvanimi prilogami in 42 slikami. Cena Din 30 —.

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu, 33 barvanimi tabelami in s 193 slikami v naravnih barvah. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja 685 strani. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena elegantni v platno vezani knjigi Din 220'—.

Izmed pripovednih spisov priporočamo predvsem:

Jos. Jurčič, spisi. 10 zvezkov, priredil dr. Ivan Grafenauer. Posamezni zvezki v elegantni vezavi, celo platno po Din 42'—, Vseh 10 zvezkov z zl to obrezo v skupni elegantni kaseti velja Din 560'—, Ta kasete z Jurčičevimi spisi je najkrasnejše darilo za nizko ceno. Broširani zvezki Jurčiča se dobe po Din 20'—, navadna vezava pa po Din 30'—.

Ceniki naše zaloge so brezplačno na razpolago!

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA v Ljubljani.

Vsebina 4. številke:

•••○○•••

Mir	73
Iz dekliške skrinjice (Učiteljica)	74
Vsakdanja povest brez konca (Martina)	75
Gadja gnezda v dekliških srcih (Učiteljica)	76
Od srca do srca	77
Umetnik in narava (Slavko Savinšek)	80
Pasijonka (Francka G.)	81
Ave Marija (Kamillo Krišper)	82
Zadnje zarje (Simona)	82
Dahni mi veselja (Vita)	83
Brez zajtrka (Saloigra v enem dejanju)	83
Kako postaneš dobra gospodinja (Angela)	86

Drobci iz gospodinjstva	87
Za oči in roke	89
Organizacija	90
Devica orleanska (P. Krizostom)	91
Zbudi se dekle! (Tončka Petan)	91
Iz zgodovine dekliške telov. (Historicus)	92
Iz orliške centrale	93
Sestre s-stram	93
Zrna in pleve	94
Uredniška molčečnost	95
Prejeli smo in priporočamo	96
Oglasi.	

Leto III

Štev. 4

VIGRED

1925

April

DEKLIŠKI LIST

MIR.

„Zmage dan se nam obeta!“

Velika noč nam je blizu in zmage dan nam prihaja ž njo. Kristus je izvojeval zmago in njegova zmaga je naša in nam je prinesla velikonočni mir.

„Pridite k meni vsi in boste našli mir svojim dušam“.

Sredi bojev velikega tedna je govoril čudovite besede. Sredi silnih vojska beseda o miru! Zakaj ni dejal Gospod: zmagovit odpor zoper vaše nasprotnike vam zapustim, vojsko zoper izdajavce vam dam? Ne! „Svoj mir vam zapustim — — —“

Sredi viharne bojev je imel sladki mir globoko v srcu. Vedel je, koliko je vredno življenje z mirom v duši. Dušni mir ne pomeni brezdolja ne praznote ne okostenelosti. Mir pomeni, da je junaški boj dobojevan, boj pod zastavo križa, znamenja učencev Gospodovih. Mir v duši pomeni urejeno in dozorelo življenje, ki se ne da zopet in zopet razburkati in potegniti v viharne valove svetovnega morja, v tuleče vetrove osamelih puščav. Mir v duši je vir čudovitih moči, korenina veličastnih uspehov. Mir v duši je popolna zmaga. Zato nam ni mogel dati lepše zapuščine zmagovalec izza velikonočnih dni.

Sestre! Mnogo je duš, ki se še niso pribojevale do zmagoslavnega miru Kristusovega. Ali bi ne bilo prelepo, če bi jim mogle naše duše dati drobtinic od svojega miru in jim olajšati boje? Toda le duša, ki ima Boga v sebi, more biti podpora drugim. Le Bog more vlitati prave moči, le on pozna stiske človeških otrok do zadnjih odtenkov. Le z božjim mirom v lastni duši si v stanu, da razumeš boje svojih sester. Če znaš biti poslanka miru, boš rešiteljica človeštva imenovana. Iz božjega miru v dozorelih dušah se prelivajo v vesoljni svet vode življenja.

Sestre! Ni življenja brez boja. Napolnimo v vojskah velikega tedna svoja in sesterska srca z velikonočnim mirom!

IZ DEKLIŠKE SKRINJICE.

UČITELJICA.

Bogastvo, lepota in čast, to so tri zvezde, za katerimi stremi naša mladina. Cisto prav; pomisliti mora le, da je edino čednost tisto, kar jo obogati, okraši in do časti pripelje. Čednosti so bogastvo pred Bogom. Najlepši je oni človek, ki je brez greha in ozaljšan s čednostmi. Oni je plemenit, ki ga oplemenitijo čednosti. Čednost nam dá nesmrtno ime. — Ako pa izgubimo čednost, izgine z njo bogastvo, lepota, plemenitost, sreča.

Nihče pa ne more v življenju vršiti dobrih del, kdor sam ni dober. Lastnosti našega srca so viri naše sreče.

Kar je demant med biseri, to je pobožnost med čednostmi dekliškega srca. Govorica pobožnosti, paradižki spev — pa je molitev. Kdor ni zmožen te govornice, kdor ne zna tega petja, njemu duša zamrzne, otopi, se osuši.

Dekliška vnanost, brez lepoticja sicer, a lepa sama po sebi, dostojna, skromna in vedra je znak čistosti srca. Tuja je takemu dekletu vsaka sirovost v besedi, obnašanju in dejanju, tuje pa tudi vsako sladkanje in prilizovanje. Lepo in umerjeno je vse njeno obnašanje.

Skromnost in krotkost sta nadaljnji dekliški kras. Kdor hoče biti povsod v ospredju, hoče vse videti, vse slišati, ne ostane dolgo dober. — Doma, v domačem svojem delokrogu se dekle dobro počuti; če jo pa žene srce stran z doma, po veseljah in zabavah in hoče izven doma iskati miru in sreče, je ne bo našla.

Človeku se v življenju ne zgodi vse po volji; zato se je treba privaditi in vdati. Mora si obvarovati zadovoljnost že v malem in se pridno vaditi v potrpežljivosti. Zadovoljen je tisti, ki ima mir v svoji notranjosti. Kdor ni zadovoljen sam, ne more zadovoljiti drugih. Nadležen je svoji okoliči z vednimi tožbami, s svojo čmernostjo in slabo voljo. Človek, ki se ne zna zadovoljiti, nosi nezadovoljnost vedno s seboj. Pritožuje se nad celim svetom; od vsakega se čuti zapostavljen, v svojih pravicah omejen, prikrajšan na časti. In vendar je sam sebi vir vseh teh nadlog. Zapomniti si je treba, da je potrpežljivost dragoceno zdravilo, ki pomaga ob vsaki priliki. Oblaki, ki se zbirajo nad nami, se bodo razpršili, dotlej pa hočemo v potrpljenju delati in čakati boljših časov.

Ta notranji mir pa se kaže tudi na zunaj v vedrosti dekliškega obraza, v prijaznem obnašanju napram vsakemu in vsem. Veselje je neprikrajšana pravica mladine. Nobene meglice ni v čisti duši in če se za kratek hip skrije solnce, se zopet prikaže čimprej in tem lepše. Vesela vedrost pomladi celó starost, a čmernost celó mladost postara.

Jasno lice, čisto oko, vedro čelo so najboljše priporočilo mladine in prijazna beseda odpre vsako srce in stane tako malo.

Dobrohotnost pomaga vsem življenjskim zmožnostim do razmaha, okraši jih s prijetnimi barvami, da vsakemu ugajajo: dobrohotnost izvablja dobrohotnost.

Prijaznemu človeku ne manjka prijateljev: z veseljem ga pričakujejo in neradi se ločijo od njega.

Laži in neodkritosti se je najbolj ogibati. Poznamo laž srca, laž besede in laž življenja, kolikor namreč naše misli, besede in dejanja izhajajo iz laži. Laž je najgrša zloraba lastnega dejanja in vere bližnjega; izpodkopava zaupljivost v človeški družbi in obsojajo jo vsi, ki še kaj dajo na čast in poštenje. Ne opravičuj se, da tvoja laž ni nikomur škodovala, saj je vendar škodovala tebi!

Delo je življenje, lenoba je smrt mladine. Človek je ustvarjen za delo kakor ptica za letanje. Mladostna moč išče dela za svoj razmah, ker hoče biti vpoštevana, izrabljena. Delo te plačuje z zdravjem, sladi ti jed, pospešuje ti spanje, varuje te

dolgočasje, dá ti veselje in te obvaruje mladostnih neumnosti. Delo pomnožuje veselje, krepí telesno moč. Pomaga, da prenesemo marsikaj, pred čemer bi se sicer ustrašili. Delo nam dá kruh in čast, spoštovanje, zaupanje in ljubezen naših soljudi in plačilo božje.

Delaj premišljeno, preudarno in pametno!

VSAKDANJA POVEST BREZ KONCA.

MARTINA.

P ravzaprav to ni povest, marveč zgodba, resnična zgodba dveh mladih, ljubezni in veselja željnih Adamovih otrok. Čemu jo opisujem mladim, veselim Vigrednicam, ko se — nekoliko izpremenjena — ponavlja dan za dnem, leto za letom pred našimi očmi? Pravijo, da je zgodovina dobra učiteljica, in ker je resnična zgodba košček zgodovine, utegne tudi pričujoča eni ali drugi bravki, „Vigredi“ odpreti oči, da opusti prijateljstvo, znanje, ki — dasi na videz nedolžno — ne vodi v srečo, ki jo mesto boljše, popolnejše, dela bolj vsakdanjo, morda celo v resnici slabo, manj vestno, manj vneto za vse, kar nas dviga iz plitve vsakdanjosti, nečimurnosti, poželjivosti itd.

V prijazni večji vasi je pred nekaj leti nastopil službo mlad, ognjevit, za vse lepo in dobro — skoro bi rekla — pretirano vnet učitelj. Življenje je kar kipelo v njem in vse mu je šlo lahko od rok. Poleg svoje težke službe je našel še dosti časa za društveno življenje, in ker je bil po naravi kljub nekaterim odbijajočim lastnostim silno prikupljiv in poln izrednih talentov, je postal kmalu duša vsega društvenega življenja in tudi priljubljen gost povsod, kjer se je prikazal. Tako je trajalo nekaj let, potem pa — kakor da se je sam vrag poslužil njegovih slabosti: silne nestalnosti, samoljubja, prevelikega zaupanja v svoj jaz, lahkomišelnega zapravljanja časa in denarja in kar je s tem v zvezi. Društveno delo mu je začelo presedati, dolgočasil se je v družbi, katero je prej z veseljem ob vsaki priliki poiskal.

Ker pa je življenje še vedno kipelo v njem in se mu ni hotelo tihega notranjega življenja, je tem češče posečal družino, ki ga je znala prikleniti, navezati na se. Lahkoveren, kot so vsi mladi sangviniki, ni niti opazil, kako so izkoriščali njegovo razsipnost. Sam zaverovan do ušes v živahno, veselo družbo, je bil pač prepričan, da mu ista vrača ljubezen nesebično in velikodušno. Treznejši opazovalci tega neveselega prevrata pa so sodili drugače in ker so ga bili vzljubili vsi in so ga pogrešali povsod, kjer jim je bil prej brat, tovariš, vodnik in učitelj, so ga tem željnejše skušali zopet pridobiti, a so ga — morda radi premalo nežnih opominov — le še bolj odbijali. V splošnem so mislili dobro ž njim in niso mogli razumeti, kako bi mogel človek, ki je že prekoračil prvo mladeniško dobo, kar skoro čez noč pustiti v nemar to, za kar bi bil prej žrtvoval vse: čas, zdravje, premoženje. V pogovorih o njem se je često čula iskrena opazka: „Škoda, res škoda tako delavnega človeka, da ga je čisto omamila ta družba!“ —

Čitateljice so pač radovedne, kakšna je bila družba, ki je tako silno spremenila zgledega kulturnega delavca. Gotovo misli ena ali druga, da so bili to manjvredni, morda nasprotni ljudje, pa se moti. Obratno: bila je — skoro bi rekla — zgleдна družina, kateri bi po krivici očitali kako večjo napako, in vendar je tako slabo vplivala na vihrav mladeničev značaj. Zakaj pač, ugiba marsikatera, kot so ugibali v kraju vsi, ki niso mogli čez noč pozabiti veselega družabnika. Bili so vmes pač tudi zlobneži, ki so skovali ostudne govorice o razmerju mladega

učitelja do še mlajšega dekleta, ki je bila tudi reden član one družbe. Čeravno so vsi vedeli, kako tankovesten je bi mladenič v občevanju z ženskami in je bila tudi mladenka kvečjemu toliko koketna kot so navadno poprečno mlada dekleta, jeziki niso mirovali in so brezsrčno obsodili vse skupne izlete, igre, da, celo po-božnosti mlade družbe, ki je pa, kakor gluha, veseljačila dalje, misleča, da poštenemu veselju nima nihče pravice oporekati. Svet pa, ki je v sodbi sočloveka tako brezsrčno tankovesten, je sklepal drugače in ko se je tudi poštenim ljudem vsega dobrega zdelo že preveč, se je našel človek, ki je odkril vsaj glavne uma-zane govornice prizadetim.

In sedaj?

Kdo more prešteti vse grenke solze, ki so močile lice mladenki? Saj ni mogla misliti, da bi bilo tolikšno zlo, če se na stroške drugih nekoliko pozabava in po-kaže v svetu. Saj so vendar vse to odobraval in podpiral njeni domači! Če je bilo kaj krivde, je pač najmanj polovico odpade nanje. In vendar je morala glavno težo vseh govoric vzeti nase mlado, neizkušeno dekle — kot je sploh ob takih prilikah navada. Starejšim spletkaricam ni mogoče tako lahko do živega, moški pa — čeravno prvi hip morda zadet v živo — se hitro otrese neprijetnosti; če je mogoče, spremeni službo oziroma kraj službovanja in kot nov, brezhiben človek začne drugje novo ali pa staro življenje, kakor je pač v duši poizkušnjo prebolel.

Tudi v našem primeru ni bilo drugače. Kdo se briga sedaj za skrito boleost oblatenega dekleta — in kdo se bo brigal za Tvojo obupno bol, mlada Vigrednica, ako se ne boš že zgodaj zavedela resničnosti Gregorčičeve pesmi „Življenje ni praznik“, da je „srce človeško sveta stvar“, da imaš posebej kot krščansko dekle, sploh pa kot članica velike človeške družbe krog sebe same brate in sestre, ki vsi upravičeno čakajo Tvoje ljubezni, in da ne boš trajno srečna, ako jim jo odrekaš na račun enega, dveh ali treh izvoljencev, ki so jo morda celo najmanj vredni ...

GADJA GNEZDA V DEKLIŠKIH SRCIH.

UČITELJICA.

(Dalje.)

Zupanova Tinca ne vidi potuhnjenega vruga na robu postelje, ko si mane še zaspane oči. Sitna je danes. Baš se je z zategnjenim nasmehom spomnila, kako je včeraj dražila deklo Marjano, ko vtakne Marjana glavo skozi vrata v sobo.

„Mama so rekli, Tinca, da hitro vstani!“

„Le poglej jo, sitnico staro!“ šepeta vragec.

„Sitnica stara!“ zavpije Tinca.

Skrivaj si obriše Marjana solzo, toda Tince ne omehča; vse jutro ne privošči Marjani prijazne besede, če tudi si ubožca na vso moč prizadeva, ustreči užaljeni Tinci.

Tinca ne vé, da je že drugemu vrugu odprla srce; ne vé, da si oba na vso moč prizadevata, vso pridobiti za svoje načrte. Zasmehujeta jo, ko še zardi, kadar sreča ubogo Marjano. Naučita jo novega, še hujšega ravnanja napram njej, a tudi proti vsem, ki pridejo v njeno bližino.

„Županova si, lepa si, bogata si. Saj to ni nič čudnega, če ne maraš za berače. Prav je, da jih zasramuješ! Ti si vse kaj drugega kot ta siročina!“ — Ne ve Tinca, da se vsako noč odpravijo vrugi po nove, vedno močnejše pomočnike, ki so vsak dan kljubovalnejši, brezobzirnejši. Ne vidi vsak dan bolj žalostne svoje mame,

ki s skrbnim očesom opazuje svojo ljubljeno, kako postaja od dne do dne gospo-
dovalnejša, neubogljivejša, nedovzetnejša za vse njene opomine.

Tinca raste. Vragi so vsak dan smejejši. Ne igrajo več hudomušnih škratov,
ki se le s skrivno zvijačo prikrađejo v srce. Rogajoč se gledajo že iz Tinčnih oči.
Sovražne, prezirljive poteze ji rišejo v nekđaj tako lepi dekliški obraz. Vragi vodijo
Tinčno roko, kadar tepe čuječega Sultana na dvorišču; oni si izmišljajo brezsrčne
igre z mladimi mucikami; oni ji narekujejo vse nagajivosti koklji in puranom . . .

In vendar si vragi še niso svesti svoje zmage. Gospod župnik! Da, ta! Ali jim
ne bo nepričakovano napravil črto čez tako lepo sestavljene račune? Ko pride Tinca
ob nedeljah iz cerkve, je včasih tako zamišljena in mehkega srca. In kaj šele takrat,
kadar za gosto mrežo v temni spovednici pripoveduje svoje grehe! I seveda, ubogi
vragi si ne upajo za njo na ta sveti in blagoslovljeni kraj. In ne morejo slišati,
kako čudotvorne besede ji polaga sivolasi gospod na srce. Kako težko je potem
priti ji blizu! Vseh mogočih umetnosti se morajo poslužiti, da zopet zavzamejo
izgubljeno mesto. No, potem si jo za dolgo pridobe. Ko zasmehujejo ponižno po-
božnost župnikovo, je Tinca že zraven in z zadoščenjem poslušša pritajeni šepet,
ki ji poje hvalo.

Ko je Tinca dorasla, so si upali celo pravi hudiči v njeno dušo; saj so jih
priklicala cela krdela manjših hudičkov, ki imajo že stalno bivališče pri Tinci in se
pri nji prav dobro počutijo. Eden izmed novih ji je prinesel s sabo prav posebno
veselje nad žalostjo in trpljenjem ljudi. Marsikaterega hišnega gosta (saj k župa-
novim prihajajo od blizu in daleč) zna Tinca z duhovitostjo in ljubkostjo prikleniti
nase. Ko pa začuti, da se v srcu mladega moža zbuja zanjo ljubezen, ga zadene iz
Tinčnih oči mrzel žarek preziranja in zaničevanja, ki raztrga rožnate niti, katere je
Tinca sama skušala razpresti med svojim in njegovim srcem.

Toda vsak demon, ki ga je Tinca kdaj sprejela, je pripeljal s seboj tovariša.
Nekoč pa je njeno srce premagala resnična ljubezen. Odpovedati se je morala do-
sedanji vlogi prezirljive in ošabne, bogate županove hčerke. Vsa trdota je izginila,
ker jo je omilila resnična ljubezen. Mehka in vdana, mila in dobra, ljubeča in hre-
peneča je postala Tinca in skoro ni poznala več same sebe. Skrivaj pa se prav v
najnežnejšem trenutku prikrađe k nji vrag-lažnjivec in ji zašepeče na uho: „Saj ti
ni zvest! Ali ga še nisi opazovala, kako je viteški, kadar govori z Mesarjevo Lojzko?“
— Otresti se hoče Tinca od vraga navdahnjene misli, a misel se ne dá odpraviti.
Na pomoč priskočita vragu še dva njega vredna brata in vsi trije hkrati napolnijo
Tinci ušesa: „Saj nobeden ni zvest, — tudi ta ne, — bodi zvesta sama sebi, —
ostani to, kar si bila! — Zavrzi in odpodi ga, hinavca! Ti pa bodi zopet prosta!“

In Tinca je preslaba, da bi se ustavila demonski sili, ki se ji je vdajala že
dolga leta in ki je tako zelo prijala njenemu vladohlepnemu srcu. Možnost, da bi
kdo drugi kakor le ona sama bil deležen le trohice ljubezni njenega zaročenca,
se ji je zdelo neznosno. Raztrga vez ljubezni, najplemenitejše, kar je kdaj imenovala
svojo last, odpove se zaročencu . . .

Hudič pa, njen pravi ljubimec, jo objame in je več ne izpusti . . . (Dalje.)

OD SRCA DO SRCA.

(POMEMKI Z GOSPO SELMO.)

Kvišku iz sanjavosti!

Oprosti, draga Ela, da objavi list iz Tvojega
dnevnika! Zdi se mi tako značilen za vse naše
male sanjčice, da bodo videle v njem svojo

lastno sliko. To sliko si hočemo skupno ogle-
dati in se iz nje učiti vsega, kar nam poda
dobrega. Seveda prav previdno zamolčim vse,
kar se tiče izrecno Tvoje osebnosti, četudi ni
nevarnosti, da Te katera čitateljica spozna.

„17. januarja 1925.

Danes je moj 15. rojstni dan in prvi po devetih letih zopet doma. Zdi se mi, da sem se pravkar prebudila iz dolgih sanj otroškega življenja. Zato se danes čudim marsičemu, ki se mi doslej ni zdelo baš čudno. A prav te dni sem naletela na toliko novega, nerazumljivega! V srcu čutim čudno slutnje nečesa, dasi nimam ničesar pričakovali. Ne razumem, kaj bi moglo to biti, ker se mi zdi tako divje in neznano. Hočem nekaj, a ne vem, kaj. Morda je to od tega, ker sem že tako velika. Saj v velikosti nisem prav nič za mamo. — O, kako sem tudi vesela, da nisem več otrok! Željo in moč čutim v sebi za velike dogodke; zdi se mi, da bi mogla prhiteti popolno v drug svet. Kako boječa pa sem bila vse doslej!

Vendar taka pa nočem biti, kakor so mnogi dorasli ljudje, ki so vpreženi v pusto vsakdanjost, v delo, v zaslužek, ki vedno mislijo le, koliko je ura, kdaj se prične delo v tovarni itd. Brr, kako je to vsakdanje! Ušesa me bole, ko slišim tovarniško piščal. Izogniti se hočem vseh ulic, po katerih hite delavci v tovarno in iz nje, da se ne spomnim vsakdanjosti. Jaz pač ne bom hodila po cesti dnevnega reda in vsakdanjih predpisov! Rajši se zaprem v svojo sobico h knjigam. — Škoda le, da me mama ne razume. Saj je tako dobra in tako rada jo imam. Pa ima vedno toliko skrbi in dela. Gotovo je že pozabila, kako je bilo tedaj, ko je bila petnaistletna deklica, ker ne razume, da mi ni mogoče, vpreči se v pusto vsakdanje delo. Saj ji nikoli ne naredim prav; zdaj je uvidela in rajši dela sama kakor da bi vedno za menoj popravljala.

Toda najhujše je, da toliko stvari ne razumem in ne vem, koga naj prašam. Mame res ne morem. Najbolje, če ne razmišljam preveč, saj tako lahko odhitim iz puste vsakdanjosti k svojim knjigam. Tam izgine izpred mene vsakdanje življenje; zamislim in zaziblim se v čudovito mehko poezijo Meškovih Tihih večerov. Moja sobica je potem moje kraljestvo. Tu hočem čakati, da pride življenje in me mehkih rok popelje v resničnost: „Glej, vse tvoje sanje so se uresničile!

Še nekaj je, kar se vsiljuje v moje življenje! Bog. Obsiplje me s samo srečo, ko stojim v jasni noči pri oknu svoje sobice in gledam zvezdno nebo. Tu lahko molim, v cerkvi ne morem. Sploh ne morem moliti po starem načinu kakor drugi. A samo čuvstvo me je, ko molim; kako lepo, kako prijetno! Ali ni to res prava in resnična pobožnost? — — —“

Ela, kaj bo iz Tebe? Uboga sanjačica! Ali se boš naučila gledati tudi tam, kjer nočeš? Ali boš s krepko roko mogla izruvat marsikaj, četudi boli? Ali se boš privadila, baviti se tudi z resnimi vprašanji, četudi Ti ne prija? Ali se boš navadila, odpreti svoje srce tudi drugim, mesto, da obožuješ svoje čudne posebnosti? Ali se boš naučila, spoznati resnico živeti zanjo in v njej, ne pa namišljenemu blesku, laži neresnici? Ali se boš naučila, Bogu služiti z vo-

dušo in celim telesom, ne pa ž Njim nasičevati svojo čuvstvenost? — Ali se boš vsega tega še naučila? Poglej in premisli vprašanje za vprašanjem! Nočem takoj Tvojeга odločilnega „da“. Premišli pa tudi, kaj potem, če se odločiš za „ne“! Čuj! Ako nimaš volje, anuči se vsega, o čemur sva zgoraj govorili, se bojim, da padeš, drviš naglo navzdol, da Te lažnive sanje potegnejo v največje ubožstvo, iz katerega ne najdeš izhoda. Bojim se, da Te bodo Tvoje mladostne sanjarije ogoljufale za celo Tvojo mladost, da boš obubožala na svoji sedaj — vsaj Tebi znani — bogati notranjosti. Ogoljufano, zagrenjeno, užaljeno, okradeno, oropano, žalostno in zapuščeno Te bo potem življenje metalo po svoji strugi, ki je polna čeri in trdot in ne bo imela niti enega srečnega kraja za Tebe, dasi so Ti mladostne sanje obetale pravi paradiz. In če Te bo vrtnec življenja za hip vrgel na mirno obal, boš gotovo spoznala ono mesto za najbolj zapuščen koteček sveta. Ne tu, ne kje drugje se ne boš mogla udomačiti, neporabne in nerazvite bodo hirale Tvoje moči. Roke Tvoje, s katerimi boš segala po pomoči, bodo krvavele iz številnih ran. Duša Tvoja bo drhtela za kapljico utehe, požirek hladilne pijače, ki je pa — v tem življenju ne boš našla. Sanjava Ela in njene sovrstnice, ali čutite iz gornjih vprašanj in iz te slike, kaj Vam je storiti?

Odgovori na pisma.

Vijolica. Čisto prav, da si se osamosvojila in si naročila lastno Vigred! Saj bi jo moralo imeti vsako slovensko dekle. Prav, da najdeš v nji toliko zase! Saj uredništvo skrbi, da pride vsaka naročnica do svojega deleža. — Glede čitanja vobče Ti svetujem, da ne čitaš samo tisto, kar ugaja tvojim nežnim čuvstvom, da se vdajaš potem sanjarstvu! Umevno, da berešraje, kar se trenutno bolj prilaga Tvojemu notranjemu razpoloženju. A čitaj tudi drugo, ker v naši Vigredi najdeš vse, česar potrebuje dekle. — Vesela sem, da se pri dekilških sestankih tako dobro počutiš. Rada bi bila med Vami, kadar ste najboljše volje — Tadeja je telovadkinja in na taboru jo gotovo dobiš! Ali se pridno pripravljate nanj?

Anda. Kakor hitro sem prebrala Tvoje zapupne vrstice, sem Te sprejela tudi v svojo prav posebno skrb, ker vidim, da je zelo potrebuješ. Prav, da si mi vse tako natančno pojasnila! Vse, kar mi pišeš o svoji pošteni in resnični ljubezni, je prav in dobro. Če se je pa sedaj stvar tako preokrenila, je gotovo Bog posegel vmes. Morebiti je v svoji neskončni modrosti videl naprej, da bi stvar ne vodila do pravega cilja? Saj veš, kako slabotni smo ljudje. Veš pa tudi, da si srce in ljubezen ne dasta ukazovati. Morebiti je bilo na tej ali oni strani nerazumevanje? Le hipna simpatija? Za ljubezen veliko lepo, močno in trajno je treba nekoliko več kot samo nežnih čuvstev. Mladost, prekipevajoča mladost, seveda rada računa samo s temi. Pride

pa tudi razdobje, ko želi uresničitve svojih želj, in tedaj morebiti en del spozna, da započeta pot ne vodi do njegovega cilja. Hvala Bogu, če tedaj še ni prepozno, če še ni padla odločilna beseda, obljuba! Premisli nekoliko tudi to in če na Tvoji strani ni nobene krivde, bodi popolnoma mirna! Spočetka bo to težko, a skušaj zapreti svoje srčno bobil v svetišče svojega tihega srca! Obdaj jo z ograjo resnega in koristnega dela, ki Te bo odvrnilo od razmišljanja o preteklosti, in polagoma jo bo zagrnil zastor, če že ne mirne pozabe, pa vsaj neke lahke nebržičnosti za to, kar je bilo. — S prijateljico bodi prijazna kakor doslej, gotovo se Ti bo sama razkrila. Varuj pa svoje srce vsake ljubosumnosti in maščevalnosti, ker to bi bil za Te nov nemir. Dopisovanje pusti popolnoma! Občevanje pa se bo že pokazalo, kakšno naj bo. — Za vse drugo pa najdeš že marsikaj v tehle naših pomenkih. — Kadar pa rabiš zopet kaj, le brez skrbi pridi!

Osamljena. Upam, da že veš, na kakšen način se je zakasnil moj odgovor Tebi in da si zdaj že malo potolažena. Glej, draga, takih okolišnin Te čaka še mnogo v življenju; zato se le že sedaj navadi na potrpljenje! Brez skrbi pa bodi, da Te ne bom zavrgla, saj si komaj prišla! — Tvoj sklep v Tvojem zadnjem pismu seveda odobravam. Iz današnjega pa se mi zdi, da nekoliko oklevaš, kar ni prav nič hudega; saj s 17 leti tudi drugače ni mogoče. Toda premisliva nekoliko tudi: Ali je Tvoj namerjani beg iz sveta le posledica žalostnih družinskih razmer? Ali je res pravi klic božji? O tem si moraš biti na jasnem, preden napraviš odločilni korak! To jasnost Ti bo dal Bog, za kar Ga hočeva prositi, kaj-ne? — Pozneje namreč praviš, „morebiti bi bila zame sreča“, to se da težko razumeti, zlasti še, če nadalje razlagaš o hudobnih jezikih. Vse lepo in prav! Toda ali Te smem spomniti na to, da z obleko še ne slečeš celega človeka? Srce, ta silni in vsemočni vladar, se ne da utesniti in mislim ne moremo postaviti mej, niti jim ukazovati. Tudi o vsem tem morava še izmenjati svoja mnenja. Zato le kmalu zopet pridi in piši kakorhito utegneš! Le na eno Te opozarjam: nikoli ne smeš dvomiti nad menoj, nikoli misliti, da Te ne maram! Vse in vsako posebej imam zelo rada, vsem in vsaki velja moja izrecna ljubezen in skrb. Ali razumeš?

Pohorska samotna jelčica. O Ti mali puščavnik! Ali veš, da bi si jaz želela priti v tih in samotno dolnico sredi gozdov? Kaj, ko bi nekoč mene srečala tam? To bi se pogledali! — Takih deklet bi rada imela prav mnogo! — „Vedno si želim, da bi bile tudi pri nas Őrlice,

a žal, jih še ni. — Vse preziranje bi mirno vtaknila žep in zastavila bi vse svoje moči, da bi tudi pri nas že enkrat zablestel orlovski znak na dekliških prsih.“ — Čuj, draga, kar še ni, še prav lahko pride! Dotlej pa hodi po orliških potih, ki jih oznanja Vigred in po katerih hodijo vsa pridna dekleta! Bog Te živi!

Izgubljena cvca. Ljubi in ubogi moj otrok! Iz Tvojega pisma gleda vsa revščina Tvojega mladega srca. Prav resno sem se zamislila v Tvoj položaj in na pomoč so mi morala priti še Tvoja prejšnja pisma. Vem zdaj, kako je in bi ti iz srca rada pomagala, da bi bila zopet vesela. Toda, kako? Iz Tvojih besed, da bi mogla pozabiti in se poboljšati — če so Tvoja resna volja — morem razbrati, da priznavaš svojo krivdo, in to je prvi korak k poboljšanju. In to moraš za vsako ceno! Poslušaj primer! Kdaj začutiš več veselja: kadar Ti mamica podari pribolišek, ali kadar si ga sama s pridnostjo prislužiš? Ker nisi več otrok, gotovo tedaj, kadar si se sama prav pošteno trudila, da potem uživaš sad svojega truda. Tako je tudi v tem slučaju! Truditi se moraš na vso moč, ker veš, da tako ne sme več dalje. Toda ne nastavlja svojih ciljev preveč daleč, ker to se v Tvojem slučaju ne da! Zjutraj pri jutranji molitvi napravi čisto poseben sklep o tem! Opoldne, ko moliš, poglej z eno samo mislijo na preteklo dopoldne, kako je bilo. Ena sama misel je zahvala Bogu za pomoč, — ena sama misel — globoko kesanje zaradi prestopka! Opoldne nov sklep. zvečer pregled popoldneva, zahvala ali kesanje za ta posebni slučaj. Nov sklep, močen in trden za noč! Nekaj dni, nekaj tednov morebiti, pa boš s svojo čuječnostjo in seveda z božjo pomočjo, zatrla slabo navado! In veselje in mir se Ti vrmeta! — V ostalem pa Ti želim prav mnogo poguma, božje pomoči in zaupanja v Boga, ki nam je neskončno dober! Svetujem Ti, da si izbereš novo ime! Pridi prav kmalu zopet! Bog s Teboj!

Tončka M. Zaradi Tvoje zadeve Te morem obvestiti šele koncem tega ali v začetku drugega meseca, ker še ni določeno, kdaj se vrši izpit. Lep pozdrav!

Vsem dopisovalkam! Da se ne boste čudile, zakaj marsikatera ne dobi odgovora takoj v prihodnji številki, Vam naznanjam, da oddam 1. vsakega meseca odgovore uredništvu. Toliko v vednost, da ne bo razburjenja in zamere! Na pr. Če pride pismo 5. aprila, boš imela odgovor 1. junija. Ni mogoče drugače. Prosim tudi, da mi ne prilagate znamk, ker mi ni mogoče odgovorjati na vsako posebej. Ne mislite, da je to komodnost, nego nujna potreba, ker je čas vedno prekratek, dela pa vedno preveč. Bog živi!

UMETNIK IN NARAVA.

SLAVKO SAVINŠEK.

Niso vsi umetniki enaki. Eni so nam ustvarili lepše, popolnejše umetnine ko drugi. Bili so in so še umetniki, ki so dali človeštvu naravnost bisere umetniškega dela, mnogi med njimi kljub temu, da so bili manj šolani in manj nadarjeni ko drugi, ki se kljub šoli in kljub nadarjenosti niso povzpeli nad povprečno mero. Biti mora torej v umetnikovi osebi sami nekaj, neki skrivni vir, ki ga vodi in mu usovršuje zmožnosti.

Iz sveta: iz narave in iz življenja jemlje umetnik predmete za svoje delo. Čim bolj torej umetnik naravo in življenje pozna, lažje izbira. Pri tem izbiranju pa mora znati dvoje:

prav gledati,
gledano prav in globoko občutiti.

Umetniku je torej dvoje predvsem potrebno (brez tega dvojega nihče ne more biti velik umetnik): široko odprte oči, ki vidijo najbolj skrite lepote, najmanjše bisere, ki opazijo najrahlejši drget mišic na opazovanem obrazu, najdrobnejše in najtanjše sence, spreminjanje luči in barv na opazovanem predmetu; in pa velika, plemenita duša, ki ona z očmi zaznana opazovanja, doživele prizore, najdene lepote in bisere v sebi znova, — a po svoje! — doživi in jih potem kot iz sebe ustvarjene umetnine izroči ljudem v spoznanje in občudovanje.

Zato še ni umetnik tisti, ki zna iz narave vzeto snov samo posnemati, samo mrtvo podajati njene posamične lepote, ne, znati jih mora prepojiti s svojo mislijo, pokazati, kako je ta snov iz narave v njegovi duši zaživela, kakšne občutke mu je vzbudila. Kratko: dati jo mora svetu kot nekaj novega, s pomočjo zunanjega sveta iz sebe ustvarjenega — kos umetnikove duše mora biti v vsaki umetnini. Ako bi samo verno posnemal naravo in življenje v njej kot v resnici je, bi bil zgolj fotograf in še slab, ker fotografska plošča bolj natanko posname vsako potankost kot more umetnikov čopič.

In ker je umetnina le tedaj res umetnina, če je v njej kar največ mogoče lepote, plemenite, čiste neomadeževane lepote, zato mora pravi umetnik imeti dušo, ki je v svojem bistvu lepa, plemenita, globoka, prepojena (človeško povedano) z najfinejšimi žilicami in živci, ki se odzivajo vsakemu najmanjšemu vplivu zunanjega sveta, da more ta vpliv zopet plemenito in lepo doživeti in svoj duševni doživljaj kar najbolj popolno svetu pokazati.

Vzemimo za zgled, da hoče umetnik izraziti brezmejno pusto ravan, ki ni na njej živega bitja. Luč, ki jo obseva, je težka, temna, ker nebo, ki z vso težo pritiska nanjo, je prevlečeno s temnimi, gostimi oblaki . . .

(Ali ste že kedaj videle tako ravan? Ono pusto, enolično, na videz mrtvo ploskev in nad njo težko svinčeno nebo? Ali se vam ni v duši vzbudilo nekaj, da ste postale zamišljene, žalostne, otožne? Že preproste oči vidijo v tej sliki nekaj nevsakdanjega, že preprosta duša občuti določni vtis te brezmejne, težke praznine, kaj šele oči in duša umetnika!)

Umetnik stoji sredi ravani in jo opazuje. Oči se mu potapljaajo v prostranost barv, v razsežnosti ploskve iščejo in najdejo tisoče svetlobnih odsevov in igranj v zraku in na ravnini, vidijo v navidezni tišini in mirovanju skrita življenja, skrivnostna doživetja. —

In duša? Zlije se v eno bitje s to ravnino, v njej se oglasi skrivnostna struna, ki zapoje isto melodijo kot jo poje ravnina v svojem hrepenenju, slišno samo najbolj razviti in najbolj dovzetni duši umetnikovi. In čim finejša in globokejša je ta

duša, bolj zaživi z ravanjo eno življenje; lepše odsevajo v njej vse lepote uklenjenega, žgočega hrepenenja take pokrajine.

Če je naš umetnik slikar, bo vzel čopič, bo poiskal barv — težkih in temnih in bo začel slikati na platno ono ubranost svoje duše, ki mu je nastala ob doživetju te pokrajine. Noče naslikati pokrajine kakršna je, ne, naslikati hoče življenje kot ga pokrajina živi — in ga je zaživela njegova duša: vse težko hrepenenje in otožnost in samoto — — —

Če je pesnik, bo zapel pesem, polno hrepenenja zeleno-rjave ravni, ki bi se rada pognala kvišku k luči, k solncu, k zvezdam — — —

Če je glasbenik, bo vzel v roko vijolino in iz nje bodo zajokale otožne melodije, od samote in bolesti prevzete: vse neizpeto hrepenenje vase pogreznjene, vkovane zemlje vre, teče in se izjoče po vijolinskih strunah iz umetnikove duše —

Tako ustvarja umetnik umotvore. In čim pazljiveje in popolneje nam jih predstavi, bolj se približamo njegovemu občutju, tesneje se združimo z njim v eno in tako plemenitimo svoje duše s hrano čiste lepote, ki smo jo posebno v sedanjem brezcilnem življenju tako potrebni, da pridemo bliže k Luči, k izvoru vse Lepote, k našemu Bogu.

•••○○•••

PASIJONKA.

FRANČKA G.

D hišici tesarja Jožefa v Nazaretu je bilo.

Nekaj mesecev je že minilo, odkar je bil angel pozdravil Marijo. Ponižno je takrat odgovorila: „Dekla Gospodova sem.“

Od tedaj vlada v družini sveto veselje: Jožef rezlja zibelko, Marija pa tke in šiva in pripravlja za prihod prvorojenca.

Ob sobotih delo počiva. Jožef razgrne pergamene, ki jih je Marija dobila od svojega očeta. Poglavlje za poglavjem bereta prerokbe in premišljujeata: tako bo živel, tako bo vršil svoje poslanstvo najin božji Sin. Njiju duši pa molita in v blaženem hrepenenju čakata časa, ko bosta imela pri sebi Boga in ga bosta klicala z nežnim imenom: sin.

In bere Jožef prerokovanje Davidovo: „Jaz sem črv in ne človek: ljudem v zasmeh in zaničevanje. Vsi, ki ne vidijo, se mi posmehujejo in majojo z glavo. Drhal hudobnežev me je obdala: roke in noge so mi prebodli, moja oblačila so medse razdelili in za mojo obleko so vadljali.“

Jožef preneha in sočutno pogleda deviško Mater. Njene oči so solzne . . . Tolažiti jo hoče, a ne najde besede. Kaj naj ji pač pove, ko vesta oba: Mesija bo prišel, da bo vzel nase naše dolge in nas odrešil.

Marijino srce je prepolno žalosti. Pred dušnimi očmi gleda božjega Sina: kot ovco v klavnico ga bodo tirali in ne bo odprl ust.

Bôli, ki je ne more dalje prikrivati, noče pokazati ženinu. Na vrt oddide, da se utolaži pri svojih ljubljenkah, pri cvetkah. Solze, težko zadrževane, ji privró iz oči. Šele čez dolgo se vrne v sobico.

Ko pa pride drugo jutro na vrt, se začudi: na kraju, kjer je jokala, je čez noč vzbrstela prečudna cvetka. Na bledomodrih cvetnih listih je vtisnjena trnjeva krona, petero ran žari poleg in troje žebljev, zapičenih v cvet, prebode tudi njeno srce.

Tedaj spozna Marija svojo nalogo: s Sinom bo morala hoditi trnjevo pot odrešenja, z njegovim srcem bo tudi njeno prebodeno in pribito na križ. Za Božjo Mater je izvoljena, a čistili jo bodo tudi kot Kraljico mučencev.

Rahlo presadi cvetko v lonček in jo prenese v sobo. Tam naj cvete in jo vedno spominja njenega poslanstva.

Nikdar več nista z Jožefom brala onega prerokovanja. Njeno srce pa je vedno znova prebadal meč bolečin: kadar se je ozrla v žalostne Jožefove oči, kadar je pogledala pasijonko na oknu . . .

AVE MARIJA.

KAMILO KRIŠPER.

*Ljubim Te, Marija, in rada Te kličem
za Mater, kadar poje v srcu radostna pesemca,
pa tudi, kadar grize in tlači me dvom temin,
vem, da si Ti, ki me boš dvignila. —*

O, sedaj je večer.

*In molim k Tebi in kličem Te v svetli, drhteči,
plahi prošnji: da naj bom Tvoja vsa.*

Stegni roko, Mati, in drži me! — Glej:

*tam že, ravno tik za Teboj, raste iz dneva
mročega mrak in se reži*

moji čisti, tesnobni molitvi in me

hoče zase imeti. — In, Mati, Ti veš:

*jaz se bojim: kaj bo, ko bodo moje oči
videle samo lesk črnih oči in če jih bodo objele
in jih še — zbegane vse — blagoslavljalje —!*

Bojim se, Ti veš! — Ave Marija!

ZADNJE ZARJE.

SIMONA.

Tako enolični so ji bili dnevi, odkar je legla in ji je trudnost objela telo, tako dolge so ji bile prečute noči. Samo večere je ljubila; večere z zlatimi in rdečimi zarjami, s tihimi mrakovi.

Zrla je skozi okno. Povsod le strehe visokih hiš in zvoniki. A vse je bilo ožarjeno. Zarja je bila na zahodu in na vsem nebu. Vse je bilo tako tajinstveno in svečano. Povsod je bil opojen dih večera.

Na nebu so rdeli oblaki. Rože na oknu so trepetale v večernem vetriču. Trepetal je tudi zrak okoli njih, poln razgretoga soja. Solnce je tonilo za strehe in zadnji prameni so bledeli na stropu nad njeno posteljo.

„O solnce, ti svetlo, najčistejše, bodi pozdravljeno!“

Iztegnila je roke in hrepenenjo ji je napolnilo mlado dušo. Misli so ji hitele v večne zarje in se kopale v solncu. Zahrepenela ji je tja vsa duša. Ločila bi se rada od telesa, od trudnosti in trpljenja ter odhitela k večnemu Solncu, k Luči . . .

Na vijoličastem nebu je bledela zadnja solnčna luč in zarja je kazala pot do večne gloriole.

○○○○○○

Dahni mi veselja . . .

Vita.

Lepa, vseoživljajoča!
 Dihaš v gaje, polja, trate —
 dih življenja!
 O, kako že dolgo čakam nate
 tudi jaz — — —

Vigred!
 Ko trosila cvetje
 boš v livade,
 ko nosila petje

boš v gaje mlade
 iz dehtečetoplih dalj —
 spomni se na moje nade,
 ki pozimi so — umrle . . .

Spodi sence, ki zastrle
 so mi solnce belo —
 dahni mi v srce veselja
 in bo — oživelo! — — —

○○○○○○○○○○

BREZ ZAJTRKA.*)

ŠALOIGRA V ENEM DEJANJU.

Osebe: Gospa **Potokarica** in **Špelka**, njena služkinja.

Prizorišče: Preprosta soba. Na mizi nekaj zloženega perila in zvonec. Na obešalu visi obleka.

Potokarica (staromodna, za potovanje pripravljena, vstopi.)

Nič ne vem, koliko je ura. Ponoči se mi je ustavila, sinoči sem jo pozabila naviti. Mislim, da še ne bo tako pozno. Ob osmih moram biti na postaji, drugače je pa tudi vse pripravljeno. Sinoči sem naročila Špelki, naj mi obleko in drugo kar v kovčeg zloži, samo zaklenem ga še. Potem pozajtrkujem in odidem počasi na postajo. (Zagleda na mizi perilo.) No, kaj pa to? Še vse tako, kot sem sinoči pustila. Kaj je pa deklina delala, da ni spravila v kovčeg? Sedaj se bo treba še s tem muditi. In kje je kovčeg? Nikjer! To je pa že od sile. (Močno zvoni.) Kje pa je vendar, da se ne prikaže? Ali jo bo treba iti še iskat? (Stopi k vratom in kliče.) Špelka, Špelka — aa — a —

Špelka (lepo kmečko oblečena.) Kaj pa je, da tako strašno vpijete? Menda vsaj ne gori voda?

Potok. (jezno.) Teslo, ali misliš, da smo v hribih, ko takole brez pozdrava prilomastiš v sobo?

Špelka Oh, od samega strahu sem pozabila. Bom pa sedaj lepše pozdravila. (Se priklanja in poje.) Dobro jutro, dobro jutro, dobro ju — u — utro!

*) To igro nam je poslal č. g. Matko Krevh. Bajje je iz nemškega, pa se ni dalo dognati, kdo je prevajalec.

Potok. (*si zatisne ušesa.*) Ali si znorela? Ali me hočeš oglušiti?

Špelka. Tega ni treba. Saj ste tako že napol gluhi.

Potok. Kaj si rekla?

Špelka. O, nič. Rada bi vedela, kaj želite.

Potok. In to šele vprašaš! Ali nisi slišala, kako sem zvonila!

Špelka. Seveda sem. Pa sem mislila, da ženo krave na pašo.

Potok. (*osorno.*) In še norčevati se hočeš! Ali ne veš, da vsak čas odpotujem?

Špelka (*veselo.*) Seveda vem in prav vesela sem tega. Bom imela vsaj par dni mir pred vami.

Potok. Tii! Toda sedaj nimam časa, da bi se s teboj prepirala. Zapomnila si bom pa vse in ko se vrnem, bova obračunali. Zakaj pa nisi obleke zložila v kovčeg?

Špelka. Zato, ker mi je olja zmanjkalo in mi je luč ugasnila. V temi pa ne vidim delati.

Potok. Ni mogoče! Saj ga je bilo po večerji še pol svetilke.

Špelka. Seveda. Ali jaz sem še brala „Pavliho“ in „Lažnivega kljukca“, dokler ni vse pogorelo.

Potok. Predrznica, da se le upaš kaj takega! Sicer si pa ti sama cel Pavliha in še večji kljukec.

Špelka. O, to pa že ne! Pridna služkinja sem. Sedaj grem po kovčeg.

Potok. Kako pa! Da te spet od nikoder ne bo. Sama stopim ponj, ti pa počakaj, da mi boš pomagala. (*Odide.*)

Špelka (*gleda za njo.*) Čudna ženska je to. Hudobna pa vendar ni, čeprav se tu pa tam malo krega. Jaz ne morem prav nič zato, če sem malo bolj kratke pameti. Če bi bila bolj prebrisana, bi šla za profesorico študirat in ne bi bila pri Potokarici za deklo. Pa hvala Bogu, da mi je ustvaril veselo srce, da si znam zapeti lepo pesem in si tako preženem vse temne misli. Tisto od slovenske deklice imam najrajši. (*Poje.*)

Venček na glavi se bliska — — —

(*Ko odpoje, se vrne Potokarica s kovčegom.*)

Potok. (*spehana dene kovčeg na stol.*) Tako. Sedaj pa le hitro na delo. Gotovo je že pozno. Kaj misliš, koliko bo ura?

Špelka. Ne vem, gospa.

Potok. Ti pa res ničesar ne veš. Pojdi in prinesi zajtrk.

Špelka. Kako, če pa še zakurila nisem.

Potok. Za božjo voljo! Dekle, kaj delaš? Ali ne veš, da ob osmih vlak že odhaja, in sedaj je gotovo že pol! Hitro zakuri in skuhaj!

Špelka. Kako, če pa ni ene žveplenke pri hiši? Sinoči sem porabila zadnjo.

Potok. (*vsa iz sebe.*) In mi šele sedajle poveš! Na denar, teci kar moreš v prodajalno!

Špelka (*vzame.*) Precej bom nazaj. Kar brez skrbi, gospa!

Potok. (*hodi nekaj časa po sobi.*) Danes je pa zame res prav dobro jutro. Na vse zgodaj se moram jeziti. (*Spravlja perilo v kovčeg.*) Še sreča, da sem malo prej vstala, drugače bi mi gotovo vlak ušel. No, kava bo hitro kuhana, potem se bom morala pa res podvizati na postajo.

Špelka (*vstopi spehana, prinese zavoj vžigalic.*) Sem že prinesla. Tako sem šla po stopnicah kot blisk. Cel zavoj sem jih prinesla, da jih ne bo tako brž zmanjkalo.

Potok. Kaj jih nosiš meni kazat? Teci v kuhinjo in hitro zakuri!

Špelka (*jo začudeno gleda in maje z glavo.*) Ne bo nič, gospa. Ne trohice drv ni pri hiši.

Potok. (*razkačena.*) In tega nisi včeraj vedela? Pa skuhaj na špiritu!

Špelka. Na špiritu? Saj ga ni ene kapljice več.

Potok. Kaj? Včeraj ga je bilo še več ko za enkrat. Kam je pa šel?

Špelka. Zgorel je. Včeraj sem si ogrela škarje, da sem si lase nasvaljkala. Hotela sem jih imeti tako, veste, kot gospodične. Seveda je potem špirit pogorel.

Potok. To je od sile. Vzemi steklenico in teci po špirit. Pa ga ne nosi meni kazat, ampak pojdi v kuhinjo in zakuri.

Špelka. Tisto pa že, gospa. Kar hitro bom naredila. (*Odide.*)

Potok. (*ima še vedno s kovčegom opraviti.*) Toliko jeze in težav zavoljo ubogega zajtrka! Nazadnje mi bo res še vlak ušel — in kaj bo potem? Potem bo zopet zamera pri sorodnikih, ki me bodo zastonj čakali z vozom. Sicer se pa na špiritu hitro skuha in tako bom še lahko zajtrkovala. Špelki pa ne odpustim nikoli. O, pomnila me bo!

Špelka (*vstopi in ostane pri vratih.*) Gospa, prosim, voda vre.

Potok. Kaj mi hodiš to pravit, ko vidiš, kako se mi mudi! Hitro skuhaj in prinesi!

Špelka. Gospa. Ne bo šlo. Zrnca kave ni pri hiši.

Potok. (*se prime za glavo in hodi po sobi.*) Take lahkomiselnosti in nemarnosti še nikoli nisem videla. Ali nisi mogla včeraj povedati? Ali moram res vse sama vedeti? Na denar in hiti po kavo!

Špelka. No, no, saj grem in precej sem nazaj. Ali sem jaz kriva, da ni ničesar pri hiši? (*Odide.*)

Potok. (*hodi po sobi, se vsede in zopet vstane.*) Oh, tako sem razburjena, kar tremem se. Saj pravim, prav za pokoro mi je ta deklinā. Ko se vrnem od sorodnikov, jo bom precej spodila, drugače bodo dejali ljudje: kakršna gospodinja, taka dekla! Tako strašno zabita pa vendar nisem. Sicer pa ne vem, ali je res tako trapasta, ali mi pa samo nagaja, ker ji včeraj nisem pustila na obisk k prijateljici. Pa naj bo kakor hoče, jezila se ne bom več, jeza je škodljiva. Menda bo kava vsak hip tu in potem lahko odpotujem.

Špelka (*vstopi*). Kavο sem že prinesla, gospa, pa jo bo treba še žgati. Ali naj jo kar na špiritu?

Potok. (*vsa iz sebe*). O ti moj Bog! Teslo zabito, ali nisi mogla vzeti prazne kave, ko vidiš, da se tako mudi? Na denar in beži ponjo! Menda bo še toliko časa, da vse urediš.

Špelka (*sede na stol*). O, časa je dosti, ampak jaz sem že tako trudna in lačna, pa me neusmiljeno preganjate po stopnicah gori in doli, nikamor več ne grem!

Potok. Poberi se mi izpred oči! Pa hitro, sicer se ti bo slabo godilo. Vsega je kriva tvoja zabita betica!

Špelka (*vstane*). No, če je moja zabita, je pa vaša odbita in vse je iz nje sfrčalo. Naj bo, pa grem še enkrat, ko vidim, da ni drugače. (*Odide.*)

Potok. (*ima opraviti s kovčegom*). Nazadnje bom morala res brez zajtrka na pot in morda še zamudim povrhu. Da sem se mogla na to teslo toliko zanesti in nisem sama vsega pripravila! Pa kje sem kaj takega mislila! Šla bi sama kuhat, pa v tej obleki spet ne morem v kuhinjo. (*Konec prih.*)

KAKO POSTANEŠ DOBRA GOSPODINJA?

ANGELA.

Čitateljice „Vigredi“ so večinoma mlada, vesela ali sanjava dekleta in jim najbrž najbolj ugajajo mehki, zaupni pogovori z g. Selmo in podobno; vendar, mislim, ne bo odveč, če pogosto stopijo tudi na realnejša, prozaična tla, ker je za večino življenje vendarle trda proza, poezije pa le sol, katera stori trdo življensko prozo „prebavnejšo“.

V članku „Žena neomožena*“, (katerega pa so nekatere umele čisto napačno!) je trdila pisateljica, da je glavni in najnaravnejši poklic žene, da postane mati, gospodinja. Mislim, da s tako trditvijo tudi najmlajših čitateljic ne pohujšujem, saj nam je znano, da se celo v predšolski dobi igrajo otroci „ata in mamo.“ Ker je ta poklic najnaravnejši, se z mislijo nanj peča večina (prosim: večina, ne vse! da me spet kdo ne razume napačno!) mladih deklet. Večina si zida ob tej misli zlate gradove in sanja o nepozabni Indiji Koromandiji, kjer se cedita mleko in med. Kakšna je ta Indija Koromandija, izvemo lahko prav kmalu ali vsaj nekaj let po poroki, posebno od tistih, ki so se pripravljale nanjo povečini s čitanjem opolzkih romanov, vsakoletnim ali celo četrtletnim menjavanjem ženinov in podobnim. Ne le da so take v zakonu najbolj pomilovanja vredne sirote, tudi njihovi mladi možje, da, vsa njihova družina ječi radi njih. In čudno bi bilo, ko bi bilo drugače.

Vsak rokodelec se začne vaditi svojega posla že v zgodnji mladosti in se potem kot pomočnik še dolgo uči od svojega mojstra; kako dolgo, se je treba učiti šele za nekatere gruge poklice: učitelje, duhovnike, zdravnike itd.! Za gospodinjstvo pa, ta tako mnogoobsegajoči poklic, naj bo zmožno kar vsako telesno dozorelo dekle?

Res je, da so mnoga naša dekleta že od rane mladosti desna roka svojih skrbnih mater in imajo na ta način najboljšo šolo za bodoči poklic. Hvala Bogu, kjer je tako! Vendar v sedanjih naprednih časih tudi to samo ne bo smelo zadostovati. Toda, koliko več je še takih, ki od rane mladosti presede pri knjigah, prebijejo pri enoličnem delu v tovarnah ali pri svojem obrtnem delu. Kje naj take jemljejo sposobnost za tako mnogo zahtevajoči poklic kot je gospodinjstvo, materinstvo? Ne le da večina ne zna niti samostojno speči okusnega kruha; koliko je še drugega, na kar mora misliti vsaka mati — gospodinja, o čemer marsikatera mladoporočenka nima niti pojma.

Prve tedne sicer navadno vsi potrpe ž njo, kolikor je mogoče; a tistim prvim tednom sledi največkrat vsa mizerija nesrečnih zakonov: mož ostaja z doma; žena, prepuščena sama svoji nevednosti, obupuje, in obuja — skoro bi rekla — prepozno kesanje. Sicer z dobro in resno voljo lahko še veliko popravi, a vedno je težje, spraviti zavoženo stvar v pravi tir, kot jo prej obdržati na pravi poti.

Ne bo torej odveč, ako si naš lep dekliški list vzame za eno glavnih nalog to, da našim dobrim a neizkušenim dekletom kaže pota in sredstva, kako postanejo dobre in srečne gospodinje. Ni namreč sreča v denarju, premoženju, tudi ne v lepoti, mladosti in zdravju samem, marveč v srcu. Vendar — ker smo ljudje z dušo in telesom — treba misliti na oba dela, glavno pa je: duša, srce.

* Glej „Vigred“ 1924, štev. 1.

Za danes bi opozorila na najpreprostejši način, kako si naberemo mnogo potrebnega znanja brez gospodinjske šole in brez posebnih učnih knjig. Razveseljivo dejstvo namreč je, da se z gospodinjskimi vprašanji peča danes tudi že marsikak slovenski časopis in knjiga. Prav porabne članke imajo n. pr. koledarji Družbe sv. Mohorja, tednik „Domoljub“, mesečnik „Prerod“ s prilogo „Zdravje“ in dr. Prav obžalovati je, da Vigrednice nimajo vse dotičnih spisov. Še večja škoda pa je, da taki spisi z drugimi članki vred prav kmalu romajo v koš, ozir. se porazgube, uničijo. No, za navadne politične in malenkostne krajevne novice to ni taka škoda. Menjajo se itak od dne do dne ter zopet ponavljajo. Dostikrat sta dva, ki se po časopisu lasata za žive in mrtve, morda zopet prijatelja še predno čitatelji časopisa zvedo za njun prepir; a drugače je z vedno veljavnimi nauki o koristnih lastnostih, o potrebnih vedah. Ti so zlato in res velikanska škoda je, da se valjajo med odpadki po blatu in drugje. Važni, koristni bi bili, še za pozne rodove. Pa naj jih potem leto za letom z nova tiskajo? Bolje bi bilo, da bi taka navodila tiskali v posebnih knjigah; toda, koliko bi bilo spet takih, ki bi jih kupovali in čitali?

Da se pa tako koristni sestavki po listih ne porazgubé, bi vsem Vigrednicam topla, topla priporočala tole:

Vse, kar najdemo kje iz gospodinjstva ali v to stroko spadajočega, izrežimo previdno, še predno smo odložile časopis, in prav skrbno hranimo na določenem mestu! Tako si v kratkem naberemo lepo zbirko koristnih in porabnih receptov, navodil itd. Vrhutega imejmo še majhen zapisnik, kamor si vpisujemo knjigo in stran, kjer smo čitale kaj takega, kar nam utegne priti še prav, pa ne maramo izrezavati in bi bilo tudi škoda, če knjigo ali časopis itak hranimo v celoti. Ne zanašajmo se: Zapomnile si bomo, pa bo najbolje. Danes, ko toliko čitamo, slišimo in doživimo, je to nemogoče. Potem pa tak zaznamek pride lahko zelo prav tudi zanamcem. Koliko iskanja in brskanja po starih spisih bi si lahko prihranili, ko bi vodili pridno take zapisnike. Radi lažje uporabnosti naj bodo čim preglednejši. Napravimo n. pr. v svoji bilježnici več oddelkov z napisi: „Kuhinjski recepti“, „Ročno delo“, „Zdravstvo“, „Vzgoja“ itd. Pod vsak napis vpisujemo knjigo ali časopis ter tudi naslov v isto stroko spadajočega članka. Za izrezane članke bi enako priporočala posebne ovitke z gori navedenimi naslovi. Le na ta način bomo hitro našle, kadar nam bo treba; z dolgim iskanjem pa bi v marsikakem slučaju lahko zamudile vse.

Če bi se vsaj polovica ali pa tudi le desetina bravk ogrelo za moj nasvet, bi iz naših razgovorov vedno bolj izginjalo mlatenje prazne slame.

DROBCI IZ GOSPODINJSTVA.

Vrtno delo v aprilu. V zavetnih legah sejemo na prosto v svrhu presajanja solato, kolerabo, ohrovt, zelje, karfijolo; tudi že razne cvetice. Na stalnih gredah pa nadaljujemo s setvijo solate — berivke, špinače, in redkvice. Ta mesec tudi že sejemo grah, zadnje dni aprila tudi nizki fižol. Kakor hitro se nam ni več bati muhastega aprilskega vremena in pogubne slane, lahko presajamo na skrbno obdelane,

dobro pripravljene gredice solato, kolerabe, zelje, ohrovt. Presajajmo ali pikirajmo paradižnikove sadike iz lončkov ali zabojev v druge zaboje. Za presajanje paradižnikov na prosto je sedaj še mnogo presgodaj! Ob suhih dneh zalivajmo vrtnim rastlinam s postano vodo, a le v dopoldanskem času. H koncu meseca pripravljajmo grede za kumare.

Izmed cvetic presadimo na prosto georgine

(dalje), gladiole in trajnice; sejmo pa resedo in vse one cvetice, ki jih ne presajamo.

Tudi za presajanje leptičnih grmov in drevesc je že čas.

Koleraba je pri nas premalo cenjena zelenjadna rastlina, dasiravno pripravimo iz nje dosti okusnih jedi. Zeleti je, da bi ji tudi v kmečkih vrtovih posvetili kako gredico. Vsejemo jo lahko že začetkom marca v zavetno, solnčno lego, presajamo pa šele sredi aprila, ko se ni več bati hudega mraza. Če jo prezgodaj sadimo na stalno mesto, rada uide v cvet.

Sadimo jo 25–30 cm vsaksebi.

Najbolje se obnese spomladanski ali jesenski pridelek. V letni vročini rada razpoka in oleseni. Najboljša je koleraba, če zori 7–8 tednov, da je debela kot jabolko srednje debelosti. Posebne oskrbe ne potrebuje; pridno jo plevemo in okopavamo, ob poletni vročini pa zalivamo.

Če kolerabo tako odrežemo, da ostane $\frac{1}{3}$ glavice še na stebelu, požene na tem mestu nove glavice, ki so ravnotako za rabo.

Shranjevanje jajc. O tem se je pisalo že marsikje, zato tiskanega ne mislim ponavljati. Za naše razmere najbolj poraben način bi bil po moji izkušnji oni, ki je opisan v koledarju Družbe sv. Mohorja za l. 1922 na strani 105. Pri pomnim pa, da treba vse pogoje, ki so naštetih tam, izpolniti prav do pičice natančno, ker malenkosten prestopok lahko uniči ves trud in vzame za vedno veselje do te tako potrebne, a pri nas doslej tako malo udomačene navade. Večina je v tem pogledu še vedno naziranja naših starih mamic: „Kadar jajc ni, se pač izhaja tudi brez njih.“ Misel sama na sebi ni napačna, v gotovem oziru je celo prav lepa. Bolj ko se zna kdo prilagoditi časovnim razmeram in več ko zna odreči svojemu želodcu ozir „požiralni slasti“, bolj je in njegove. A bodoče gospodinjje — kar postanejo mnoge naše čitateljice — nimajo skrbeti le zase in svoj želodec, marveč za celo družino in povrh še za revne, betežne in bolne v soseščini. Čim več znajo odreči same sebi, lažje in gotoveje bodo skrbele, da se drugi ne bodo zaman zanašali na njihovo postrežljivost, radodarnost, spretnost.

Celih 5, tudi 6 mesecev traja včasih, predno začno kokoši redno nesti, in ves ta čas naj slabotni, bolehnii, ostareli člani tvoje družine pogrešajo té najlažje in obenem najbolj redilne hrane? In to samo zato, ker si ti ne vzameš par ur časa, da bi si oskrbela zalogo v času ko 20, 50 ali tudi 100 jajc pogrešiš prav lahko. Koliko je danes gospodinj, ki gotove mesce šarijo kar na debelo z jajci češ: saj ni vredno prodajati, ko itak nimajo nobene cene; a baš take često za božjo voljo moledujejo krog sosed za par jajc že komaj mesec nato, če jim je namreč zbolel družinski član in si je zaželel ravno jajčne jedi. Mesto da bi s svojo zalogo razveselile še druge reveže, ki si ne

morejo oskrbeti potrebnega, pa niti za svojo potrebo nimajo. Starčki in oboledi se morajo mesce zadovoljiti s prazno ali težko prebavljivo hrano radi zanikrnosti nje, ki naj bi hiši podpirala 3 ogle. Izgovor: „tega ne znam ali: to pride predrago“ — po prej povedanem niti malo ne opravičuje. Navodilo je tako jasno, da ga prav lahko sama izpelje vsaka, tudi če bi res ne bilo v bližini nikogar, ki bi postopanje nazorno pokazal; stroški za steklenico ali petrolejsko kanto pa so tako malenkostni, da jih s par jajci poravnáš, ostanejo pa priprave za celo življenje. Saj ni treba začeti kar z veliko petrolejevo kanto. Za prvi poizkus si kupi steklenico s širokim grlom za 3, 4 ali k večjemu 5 litrov. Ko se ti posreči poizkus, se ga itak oprimeš z veseljem in drugo leto kupiš še večjo steklenico itd., tako da prav nikoli ne prideš v zadrego radi jajc, zlasti ako imaš dovolj perutnine doma. Poudarjam pa še enkrat, da izpolni vse pogoje prav natančno! Samo radi tega, ker sem posodo z že vloženimi jajci prenesla na primernejši prostor, se mi je n. pr. lansko leto pokvarilo gotovo polovico vloženih.

Tiste, ki morajo jajca vedno kupovati, naj bodo pri onih, ki jih bodo vlagale, posebno previdne. Le sveža, popolnoma zdrava jajca se drže dobro. Vsaka bo pač imela znanke, ki ji bo rade volje preskrbela takih. Od kokošaric, ki kupujejo jajca od hiše do hiše, ne bi svetovala vlagati jih, tudi če so dotične same popolnoma poštene. Lahko namreč le pride vmes jajce, na katerem je kokoš sedela predolgo, in tako se ne drži.

Na nekaj moram pri vsem tem še opozoriti. Utegnila bi katera v svojem veselju nad posrečenim poizkusom iti predaleč in bi morda vložena-konservirna jajca postavila na trg, dala v prodaj ob času, ko jih manjka in so zato dražja. Ako bi pri tem povedala, da so bila vložena in so takoj za porabiti, ne bi bilo to nič napačnega, ker so jajca kot sveža in torej popolnoma zdrava, če jih rabiš takoj ozir vsaj prve dni, ko si jih vzela iz razstopine. Na zraku pa se taka jajca dalje časa ne drže in zato jih jemljemo iz posode sproti, kolikor jih pač potrebujemo, ostale pa vedno vnovič zavežemo in pustimo mirno ostati do zadnjega.

Kako se vodi malo preprosto gospodinjstvo? Sestra, ki se bo kmalu poročila, je želela, naj se razgovarjamo, kako se začne malo gospodinjstvo. Mislim, da bo to tudi druge zanimalo, saj bistveno je gospodinjstvo; zmeraj enako, naj bo bolj ali manj preprosto.

Mlada gospodinja bo morala najprej misliti na kuhinjo. N. pr.: koliko loncev bo treba in kako veliki naj bodo? Če bo kuhala v začetku le za dve osebi, je dosti, da ima 4 posode za 1 do 2 litra vsebine; en lonec naj bo malo večji, približno za 3 do 4 litre. Pozneje bo lahko dokupila, kar se ji zdi, da še manjka, ker delo je najboljši učitelj. Saj pravijo naši ljudje: „Začetki je treča — potem te bo delo samo učilo.“

Kako in kaj naj pa gospodinja kuha? Kaj ne, vsaka bo odgovorila: To, kar je možu všeč. Pristavim še to: Določi si gotovo vsoto stanu in razmeram primerno, ki naj bo za hrano in za vse gospodinske stroške. Obenem si kupi knjižico, v katero boš vsak dan zapisala, koliko denarja si izdala in za kaj. Kma u boš vedela, kaj boš sme a kuhati in kje boš lahko varčevala. Ne bo se treba bai, da ti prezgodaj zmanjka denarja.

Dobro je tudi, da ne kupuješ sproti vsega kar rabiš za vsak posamezni dan. Lažje boš gospodinjila, če imaš doma neko za'ogo, s katero je seveda treba prav vestno ravnati. S tem, da sproti kupuješ vsako malenkost, tratiš veliko časa, posebno če imaš daleč do prodajalne. Tudi boš ugodneje kupila in dobi la lažje dobro blago, če boš vzela več hkrati.

Kakor z denarjem in z zalogo, moraš štediti tudi s časom. Zato si napravi vsak večer v duhu delavni red za prihodnji dan. Določi, kaj boš kuhala, pogej, če ti česa manjka, kar rabiš z kosilo ali večje jo. Zjuraij potem ne boš izgubljala dragocenega časa.

Varčevati se da tudi — s kurivom. Hočeš n. pr. kuhati golaš za večerjo. Pari meso s čebulo v masti dopoldne, kadar kuhaš kosilo. Zvečer bo meso mehko; malo ga še potreseš z moko, ga hitro prepečeš in zaliješ z gorko vodo, pusti, da dobro prevre, in večerje je gotova v $\frac{1}{2}$ ure.

Marsikaj bi se še dalo povedati, ko bi vedela, kaj želijo naše sestre izvedeti. Zato le pridno izprašujtel!

ODGOVORI.

Fanči U. 1. Ali mora biti juha ali voda za polivanje pečenke mrzla ali vroča? Vroč a naj bo! Če polij-mo mrzlo meso z vročo vodo ali z vročo mastjo, se napravi žez meso nekaka skorjica, ki zabrani, da med pečenjem ne izteče sok. Vroč o pečenko, sploh vsa vroča jed a ki jih je treba zalivati, zalijemo zmeraj z vročo vodo.

2. Ali je testo za šartelj dovolj stepeno, če pridejo rozine na vrh? Tega še nisem opazila. Rozine se pač povsod zmešaj med testo. Testo je dosti umeteno, če je povsem gladko in dela mehurčke, kuhalnica se gladko loči od testa.

3. Kaj je treba narediti, če potica neče iz modla, ker se je prijela? Marsikateri nasvet sem že slišala za ta neprijetni slučaj, a nobeden se mi ne zdi pravi. Najboljše

je pač, če to neprijetnost preprečimo. Model je treba namazati z mrzlo masijo ali z mrzlim maslom. Pregret model postavimo toliko časa na hladno, da se mast v njem strdi. V namazan model natresemo malo kruhovih drobtin, da se povsod primejo, in potem se le damo notri testo. Nadev za potico naj bo gost in testa ne razvaljajmo preveč na tanko. Redek nadev rad premoči testo in se prime posode. Če tako ravnamo, se ne bo prijela potica modla, oziroma če se ga bo prijela, se ga bo prijela vsaj tako neznatno, da jo lahko odločimo s tankim dolgim nožem, ko je napol hladna. Če je model nov, ali če bi nam bilo prav neprijetno, da se potica skazi, namažimo model in damo na dno dobro namazan čist papir in na papir testo. V tem slučaju smo lahko prepričani, da se potica ne bo prjela.

4. Ali sladkor (sipa) ni predebela za fino pecivo? Učila sem se, da mora biti sladkor stolčen in presejan. Za fino pecivo bo gotovo treba tako, kot ste se učili. Recepte, ki pridejo v Vigrad, sem pa opetovano preizkusila in sem zmeraj imela dobre uspehe s spo.

Špinača. To pomladansko jed priporočam vsem dekletom, ki so bolelna, ker vsebuje dosti železa. Dobro osnaženo špinačo ali mlade pekoče koprive skuhaj v nepokritem loncu v slanem kropu, da ohranijo lepo zeleno barvo. Skuhane odcedi in na drobno sesekljaj. Naredi sveletorumenno prežganje iz žlice masti in dobre žlice moke. Zalij z za emalko mrzle vode, da se prežganje razpusti, dodaj sesekljano špinačo in strt strok česna, premešaj in zalij z gorko vodo ali juho, da bo srednje gosta. Dobro jo prevri in pridaj par žic smetane ali raztepeno jajce in, če je treba, malo soli.

Jetrni cmoki. Namčaj v skledi d. bro žlico masti. Ko je postala gladka, dodaj jajce soli, malo drobno zrezane čebule, marajonovih plevic in mešaj naprej. Nato dodaj $\frac{1}{4}$ kg prav na drobno strganih jeter, 3 v vodi namočene in ožete žem je, žlco moke in približno 10 dkg drobtin belega kruha. Vse dobro premešaj, da dobiš gosto testo. Pusti stati $\frac{1}{2}$ ure. Nato zakuhaj za srednje j. bolko debele cmoke v slan krop. Cmoke dobro stisni v roki in preden vzameš testo v roko, roke vsakokrat pomoci v vodo. Cmoki naj vrejo kakih 10 minut pri lahni ognju. Nato jih poberi v skledo in daj na mizo s špinačo ali drugo prikuho. (Za 4 osebe) Jeterne cmoke lahko kuhaš tudi v juhi in jih daš kot zakuho v juhi na mizo.

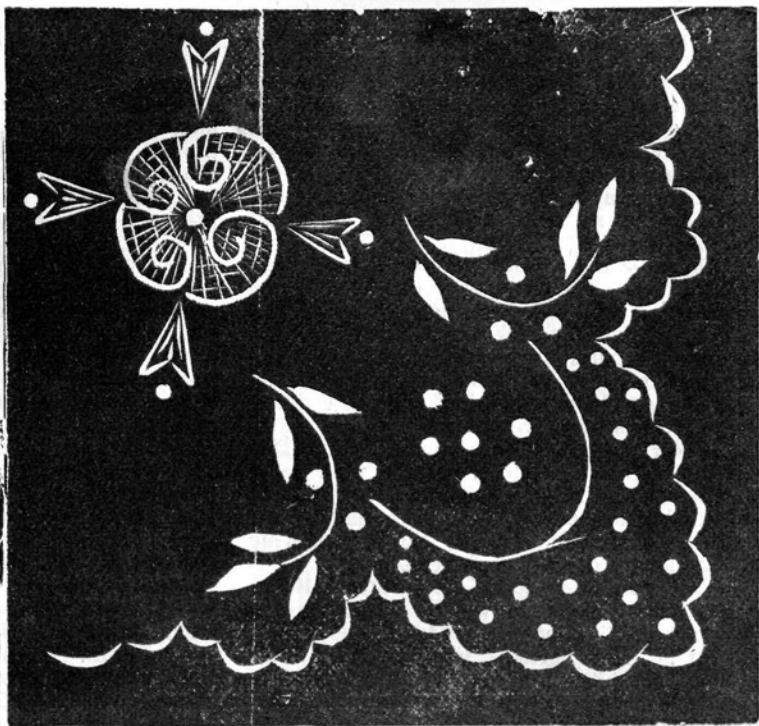
ZA OČI IN ROKE.

M. R. Kamna gorica. — I. Ruto — ogrtačo — plet lahko kvačkamo ali pletemo. Velikost si določimo same, ker je to stvar okusa; dalje je pa tudi odvisno od velikosti in postave nositeljice in od praktične uporabe. Upoštevati je treba, da so enostavno kvačkane in pletene rute

goste in težje, dočim v prelestnih vzorcih kvačkane ali pletene same po sebi nastanejo prozorne in redke. — Kvačkane rute izdelujemo, če hočemo imeti goste, iz sibičnih petelj, p etene pa iz desnih petelj, ki jih pletemo tja in nazaj grede. Prozorne rute pa izdelujemo iz raznih

kvačkanih ali pletenih prelestnih vzorcev, ki jih pa tu ne morem natančneje opisovati. Kadar boste rabile, pišite, ali želite kvačkan ali pleten, bolj gost ali bolj redek vzorec, za tanko ali debelo volno. — Za velik plet pletemo ali kvačkamo 100 cm široko in 250 cm dolgo progo, ki jo pa lahko razstavimo tudi v več kosov, jih posamezno izdelamo in potem sešijemo. Okoli nrivozljamo potem rese (franže) iz volne, ki smo jo rabile za plet. — Ta plet nosimo zganjen čez polovico, je zato zelo gost in gorek. — Manjše plete delamo po potrebi in razmerah. Za enotno ogrtačo v obliki šerpe delamo le 50 cm širine in 250 cm dolžine in le na obeh koncih privozljamo rese. — Te ogrtače delamo lahko v eni barvi, ali križasto ali z vzorci raznih barv. Za

križe je treba v enakih presledkih v širini in dolžini pletiti in kvačkati progo drugačne barve. Za vzorce (bordure, rože i. dr.) pa je treba posebnih navodil, za katera tu ni prostora. — Da bi pa delale ruto dvojno v ročnem delu, ni drugače mogoče, kakor da izdelate dve enaki ruti v različnih barvah, jih položite drugo na drugo in ob krajih spnete z eno reso te, drugo one barve. V tovarnah narede ta način enotno, ker delajo na stroje

II Za rjuhe jemljemo navadno odmerjeno blago, da nam ni treba šivati po sredi. — Splošno se govori, da je rjava kontenina močnejša od bele. Ne ostane pa dolgo rjava, ker se v nekaterih „žentah“ že popolnoma obeli. Vsekakor jemljemo za rjuhe, ki morajo biti najtrpežnejše izmed perila, močno in trpežno blago, ki pa je seveda tudi dražje. — Kadar želiš še kakega pojasnila, seveda smeš še kaj vprašati.

ORGANIZACIJA

† Jelica Dežman.

Dne 14. febr. je umrla pri svojih starših v Ljubljani vrla članica orliške organizacije sestra Jelica Dežman, učiteljica. Rojena je bila 6. sept. 1902. Študirala je v Ljubljani in je bila po maturi nastavljena za učiteljico v Komeni. Ni pa dolgo ostala ondi, temveč se je preselila nazaj v Ljubljano, že močno bolna. Sploh je bila že v dijaških letih slabotna in bolehnata, kljub temu je prosti čas rada posvečala organizaciji. Bila je članica krožka

dijakinj in vodila organizacijo „Zvezda“, bila tudi članica vadi. zbora Orliške. Sploh je bila vedno zelo agilna, dokler je ni bolezen popolnoma priklenila na posteljo. Kot vrlo krščansko dekle je bila tudi vestna članica kongregacije in je umrla v varstvu svoje nebeške mamice. Počivaj v miru, draga sestra! V molitvah in pri delu za vzore, ki so bili sveti tudi Tebi, se te bomo spominjale!

DEVICA ORLEANSKA.

P. KRIZOSTOM.

Na belem konju, v blestečem oklepu,
v srebrni čeladi, s plapolajočo zastavo,
je blisknila mimo nas — — —

Me smo vjele njeno bojno opravo,
vjele smo njen nežni obraz.

Ivana — junakinja iz Orleana!
Postavile smo te na zlat oltar,
našega solnca jutranji žar!
Zložile smo himno tebi v slavo
in smo jo zapele in se razvlele
kot pri nobeni himni nikdar

Osedlale smo konjiče bele,
v svilnate halje smo se odele
in se spustile v dir za teboj — — —

Toda, kje si že ti, Ivana!
V žarno solnce si vkovana,
vsa si z božjim sijajem obdana. —
In me? — V solnce zlato strmimo,
le za teboj, le za teboj hitimo.

Čez stepe širne naša četa dirja,
skozi temne gozdove,
skozi pogubna močvirja.

Ne blisk, ne grom nas ne straši,
nobena divja zver nas ne plaši.

Kadar navale na nas sovražna krdela
in s smrtjo nam grozijo —
tedaj na naših haljah rdeče rože zagorijo.
Na snežnih šlarah kri se peni
in poje o ljubezni spev iskreni.

Moj Bog! vsa četa že je razrahljana!
Iz prs privre nam bojni krik:
„Ivana! junakinja iz Orleana!“

Tedaj — kot blisk si ti med nami,
zastavo angelske Kraljice dvigaš,
s pogledom vročim srca vžigaš.
Telesa sključena se v upu nam vzravnavajo;
veselo belci po peščenem tlaku zacceptajo.
Sovražnik se umika — pada — — —

Naprej! za solničnim žarom!
Na belem konju, s svilnato zastavo,
s srebrno viteško opravo
pred nami jezdi kot jasen plamen —
devica Orleanska.

Bogastvo svojih žarkov
solnce nanjo je razlilo.
V ogenj plameneč jo je zavilo,
v morje večne slave potopilo.

Me gremo za teboj, Ivana,
junakinja iz Orleana!
Ti solnce si nam žarno pokazala.
Ti luč si naših temnih dni postala.
Me gremo za teboj, Ivana!

O

ZBUDI SE, DEKLE!

TONČKA PETAN.

Priroda vsa pozimi spi,
a večno ne počiva,
pomladno solnce jo zbudi,
postane zopet živa.

Gozdovi, trate zelene
in rožice dehtijo,
veselo ptičke žvrgole
pomladno melodijo.

Tako se zbudi ti, dekle,
v brezdelnih sanjah speča,
glej, v društvu dela je za vse,
doma je v delu sreča.

V življenje gresta pota dva,
kako boš izvolila —?
Pot dela v pravo smer pelja —
da ne bi ga — zgrešila!

Obvaruješ se težkih zmot,
če boš hodila z nami —
in lepih zgledov luč povsod
še druge k delu drami!

IZ ZGODOVINE DEKLIŠKE TELOVADBE.

HISTORICUS.

(Dalje.)

Ge govorimo dandanes o telovadbi, mislimo na sistematično urejeno telovadbo, ki ima velik vzgojni pomen. O taki telovadbi deklic starejša zgodovina ničesar ne ve. Šele dobro stoletje nazaj je mogoče zasledovati na vzgojnem polju razna stremljenja v tej smeri. Seveda se je ta misel o vzgojni dekliški telovadbi razvila iz prav skromnih začetkov.

V drugi polovici 17. stoletja je deloval na Angleškem zdravnik in vzgojeslovec John Locke (Lok). Sam je bil vzgojitelj in pisal je o vzgoji. Pridobil si je v svoji stroki precej zaslug. Ta mož je odločno nastopal zoper tedanjo navado, da so dekleta že v nežni mladosti nosila steznik. („Moderc“. Za to ima Breznikov „Pravopis“ izraz: životnik!) Med vzgojna sredstva je štel tudi potovanje in sploh utrjevanje telesa. Vendar se je pri tem zadnjem oziral zlasti na vzgojo dečkov.

Nekoliko bolj jasno je misel o potrebi telesnega utrjevanja deklic izrekel francoski vzgojeslovec Rousseau (Rusó). Živel in deloval je okoli srede 18. stoletja. Spisal je vzgojeslovne knjige, ki so vzbudile velikansko pozornost. Kdor količkaj pozna njegovo ime, mu ni neznano, da je učil poleg dobrih reči celo vrsto hudih zmot. Toda kar je pri njem dobrega, je seveda treba z veseljem priznati in sprejeti. — Kakor Anglež Locke tudi on močno poudarja telesno vzgojo. Telo se mora utrjevati, da se duhu lahko pokori, zato zahteva tudi za deklice, naj se mnogo gibljejo, se igrajo pod milim nebom, kričijo, z eno besedo: da se naj jim prilika, da morejo razviti vso svojo mladostno živahnost. Posebno je priporočal tekanje, ker je za razvoj vsega telesa pomembna vaja.

Poleg vzgojeslovcev so se sedaj oglasili tudi zdravniki in so zahtevali več smisla za pravilno telesno vzgojo ne samo pri dečkih, temveč tudi pri deklicah. Angleški zdravnik Fuller je nasvetoval ženam jahanje in kopel v mrzli vodi. Bolj previdno se je izrazil Francoz Tissot (Tisó), ki je dejal, da so tudi ženski mladini potrebne lahne in zmerne telesne vaje. Proti koncu 18. stoletja se je pa s krepko besedo oglasil dr. Frank in je zahteval, da državna oblast sama poskrbi za boljšo telesno vzgojo ženske mladine. Nekako takole pravi: Kaj koristijo državi fina in izumetničena ročna dela, ko pa pri tem delu žene in dekleta telesno slabe in postajajo nesposobne za svoj bodoči poklic (materinstvo itd). In večinoma presede deklice v tisti dobi dan za dnevno sključene nad ročnim delom, ko bi morale z utrjevanjem telesa zidati temelje trajnemu zdravju in moči. Mnogo srečnejša je ženska mladina na kmetih, ki se peča z raznovrstnim težkim delom, pa je pri tem za njihovo zdravje dovolj poskrbljeno... Zato priporoča Frank mestnim dekletom pogostne izprehode, tekanje, drsanje.

Nemški vzgojeslovci so se tudi kmalu oprijeli takih in podobnih misli. L. 1748. je izšel spis, ki je naglašal, da morajo tudi deklice telovaditi. Povzpel se je celo do trditve, da je njim telovadba dosti bolj potrebna ko dečkom. Za tem so se polagoma oglašali še drugi. Bolj in bolj se je utrjevalo prepričanje, da mora telovaditi vsa mladina brez ozira na spol. L. 1772. toži neki vzgojeslovec, kako silno zaostajajo glede na zdravje mestna dekleta za podeželskimi. Zato jim priporoča razne telovadne igre in gibanje pod milim nebom namesto da ves dan presede doma v naslonjaču. Zakaj glavni vzrok, da je toliko deklet bledičnih, je ravno njihovo brezdelje in spestvanost.

(Dalje.)

IZ ORLIŠKE CENTRALE.

Orliški krog je doživel zadnji čas sledečo zanimivost. „Kath. Frauenbund“ v Stuttgartu na Nemškem je pisal v našo centralo po sliko našega kroja. Seveda smo se takoj odzvale. Nato pa smo dobile od tam pismo, ki ga v prestvi objavljamo. Glasi se:

Velecenjene gospej

Prav iskreno se Vam zahvaljujemo za dopis in za priložne slike Vaših krajev, ki so prav lepi in dostojni. Pri nas dekliska telovadba še ni prav udomaćena. Nekoj let sem pa moška telovadna društva sprejemajo tudi dekleta in žene, ki se pa čisto brezmiselno udeležujejo moške telovadbe in tudi v deški telovadni obleki javno nastopajo. Da te razvade ustavimo, bomo v naših listih dajali na 14 dni prilogo s slikami in bomo v njej obravnavali vprašanja mode, telovadbe itd. s krščanskega stališča. Pri tem nam je seveda jako dobrodošlo, da moremo p. kazati, kako se drug d vr-i dekliska telovadba in kako se telovadke oblačijo; tako bomo z besedo in sliko pričeli dobro reč v posnemanje. Upamo, da nam dovoljete, slike Vaših telovadnih oblek objaviti v dotični prilogi za zgled. — S se enkratno toplotno zahvalo in sesterskim pozdravom.

Christine Strassner.

III. slov. orlovski tabor, ki se bo vršil letos v Ljubljani, mora biti stalna skrb nas vseh. Tudi en dan ne sme miniti v naši organizaciji, da ne bi vse članice, zlasti seveda telovadke, mislile na tiste velike orlovske dneve. Priprava nan e mora biti vsestranska, drugače ne bodo potekli naši organizaciji v čast. Pa v čem naj obstoje priprave? Zbirajmo za stadion, skrbimo za pomnožitev telovadk, skrbno se vezbajmo, za stroške na taboru varčujmo,

mislimo na pomnožitev in dobro stanje krojev, nad vsem naj pa piava pravi orliški duh, ki naj vodi priprave, še bolj pa naša srca. da bodo pripravljena za vse žrtve v prid naši vzvišeni ideji in lepi organizaciji. Bog živi!

Minka Svetlin piše, da ima sama in vsi okoli nje mnogo upanja. Njenn pisma so polna hrepenenja po solncu, po luči — — — Pristrčno prosi iskrene molitve, da bi mogla popolnoma usreči volji božji. Zanima se za vsako novico o Orlicah in zelo hrepeni nazaj mednje. Molimo, da jo bog usliši! — Zbirke za siroto so v teku. Prepričani smo, da nobena sestra ne bo pokazala trdega srca. V Kamniku so 8. marca igrale zanj, izgubljeni raj“

To so dekleta! — V Orliško podzvezo je prišla preprosta žena, je zahtevala vseh šest zvez ov „Predavanj za dekliske sestanke“ in odšteja zanje 30 Din. „Mati za koga pa to kupujete?“ jo je vprašal urednik Vigredi. „Za moje hčerke. Veste, naša dekleta hočejo ime i vse take reči“. Od kod ste pa doma? Imenovala je vas v hribih nekje nad Cerknico. „Imate pa res prdne hčere, recite jim, da jih urednik „Vigredi“ oz ravlja“. „Hvala,“ je rekla mati, prav vsele bodo“. — Da bodo še bo j vesele, jih pozdravlja danes tudi „Vigred“. Bog živi!

„Mati vzgojiteljica“ je knjiga, ki naj si jo čimprej naroči vsaka Orlica. — Prvič zato, ker ji bo zelo prav prišla, drug č pa zato, ker je morebitni dobiček namenjen za tiskovni sklad naše „Vigredi“, da bo mogla oiti vedno tako velika in od številke do številke lepša. Pridobivajte novih naročnic in agitirajte med dekleti in materami za naročbo knjige „Mati vzgojiteljica“! Več o njej berite na zadnji strani v inseratu!

SESTRE SESTRAM.

Velike Lašče. — Tudi naš krožek se je ojunatil, da pošlje iz kroga svojih sester skromno poročilce in najlepše pozdrave vsem Vigrednicam. Dne 2. februarja smo imele slovesen sprejem članic. Deset novih, d. brih deklet je pristopilo v naše vrste. Sprejem se je izvršil na sledeči nači: 1 Deklamacija „Za mano“ 2 Igra „Nevoščljiva sestra.“ 3 Govor s. predsednice novim članicam. 4 Zaobljuba članic. Končno pa je iz vseh grl zadonela pesem: Dvignite Orli. Navdušenje je bilo veliko, saj je krožek napredoval na 25 članic. S tem je postavljen mogočni temeljni kamen, na katerega smo sklenile postaviti močno sta bo. Svoje delo pa bomo izvrševale na ta način, da bomo z vso vnemo in požrtvovalnostjo nosile na ta temelj kamen za kamnom. Bog živi!

Francka Veseleva.

Št. Vid nad Ljubljano. — Naš krožek je zade a 10 febr. bridka usoda. Poslovili smo se morale od svoje navse ljubljene, povsod znane

predsednice gos. Žirovnikove. Hudobni ljudje so nam jo iztrgali in jo poslali v pregnanstvo. Rano, ki smo jo dobile od tega udarca, ne bo nikdar zaceljena. Toda kaj hočemo? Molimo zanj, da bi lubi bog priprijal kmalu nazaj v našo sredo. Bog živi! — Načelnica.

(Op ur. Ne tako obupno! Pogum velia! Dopis Vaše mladenke v „Orliču“ je bil bolj junaški. Tako je prav!)

Šmartno pri Litiji. — Prvikrat se oglašamo s kratkim poročilom med sestrami v ljubljani nam „Vigredi“. Ne pokažemo se na zunaj — je pa naše notranje delo tem večje. Uspehe s ojega truda smo pokazale 2. febr. s prirejeno akademijo in igro „Izgubljeni raj“. Ves program akademije je potekel v največjo zadovojnost vseh gledalcev, ki so napolnili dvorano. Videle smo, da je po marljivem delu uspeh neizogiben. Dosegle smo to, kar smo ves čas želele, kajti učinek je bil globok — uspeh lep.

Dne 11. februarja smo izgubile iz svoje srede marljivo, vestno in vzgledno bivšo predsednico Anico Hostnikovo. Poročila se je. Iskreno čestitamo! Zelimo ji srečne in blagoslovljene vse dni v novem domu. Sestram pa kličem: Naprej za našimi cilji in našimi ideali! Bog živi!

Anica Božičeva.

Gorje nad Bledom. — Ker so naše Gorje precej v hribe postavljene in nas mraz celo v poletnem času večkrat prav pošteno obira, bi kdo mislil, da je naš krožek burja preko Triglava odnesla. A da ni tako, naj pokažejo naslednje vrstice! Ob ustanovitvi je štel 29 rednih članic, sedaj jih ima pa še 23. Meseca novembra je umrla po dolgi, mučni boleznii sestra Rezika Larisi. Vse Orlice smo jo spremile v kroju k večnemu počitku. Dne 12. jan. 1925. se je poročila s. Franciška Premozar. Bila je ves čas vzorna članica. Nekatere pa so odpadle kot suhe veje. Skupnega sv. obhajila smo se udeležile 3 krat v kroju. Imele smo 2 krat telovadno akademijo in sicer s sodelovanjem Orlov. Ker

pa so ljudje zelo navdušeni za naše akademije smo sklenile, da jo priredimo letos še enkrat in sicer v novi dvorani Ljudskega doma, ki je letos za prvo silo izdelan. Tekom časa smo priredile več zabavnih večerov kakor: Miklavžev večer, Silvestrov in pustni večer. Dekliške sestanke imamo po možnosti vsak teden. Na njih nam večkrat predava g. duh. vodja. Večinoma pa uporabljamo predavanja Orl. podzveze. Največje veselje imajo dekleta z deklamacijami in petjem. Z naraščanjem imamo mnogo sitnosti in dela, pa tudi dosti veselja. Vigred nam je tudi v mrzlem zimskem času dobrodošla, samo nekaj deklet se pritožuje, da jo premalo razumejo. V splošnem nam pa zelo ugaja. Pa še nekaj! Dne 6. jan. 1925 se je pri nas ustanovila orliška srenja z imenom „Bohinjska srenja“. Kmalu po ustanovitvi smo priredili enodnevni srenjski tehnični tečaj, katerega so se udeležili vsi pod našo srenjo spadajoči krožki. Upamo, da Bog blagoslovi naše delo in kličemo vsem s Orlicam in bralkam Vigredi Bog živi!

J. Slivnik.

ZRNA IN PLEVE.

S krojačem začel. Andrej Johnson (Džansen) je bil eden najodličnejših predsednikov Združenih držav. Imel je izredno krepak značaj in dičila ga je čudovita bistroumnost. Toda v mladosti je bil krojač in nihče bi ne bil mislil, da bo nekdanj načeloval Ameriki. Ko je imel kot predsednik nekoč pomemben političen govor, je mimogrede pripovedoval, kako je bil začel politično delovati. Omenil je, kdaj in kje je bil prvič izvoljen za poslanca. Kar se oglasi nekdo med poslušavci: „Sežite še bolj nazaj, začnite s krojačem!“ Seveda se je mislil na ta način iz predsednika ponorčevati. Toda ta se ni dal prav nič iz ravnotežja spraviti, nasprotno, takoj je porabil priliko in je dejal: „Da, poprej sem bil krojač. Nič se ne sramujem. Zakaj bil sem na glasu, da sem izvrsten krojač in napravim vsakemu zelo pristojno obleko. Bil sem vedno zelo točen in le dobro blago sem dajal iz rok.“ — Dobro se je pripravil!

Gospod in gospa sta šla na Brezje prosit za ozdravljenje hudo bolne hčerke. Marija v milostni kapeli je gledala čuden prizor pred seboj. Gospa je bila na vso moč moderno oblečena, na vseh koncih in krajih do skrajnosti „izrezana“. Drugače pa jako „pobožna.“ Pred Marijo se je vrgla na kolena, še več, sklonila

se je k tlom in ihtela in prosila iz vse duše. Zraven nje je bil gospod, dostojno oblečen, kajpada, okusno, nič moderno, brez vse nepotrebne navlake. Drugače pa, saj veste, kako so „gospodje“ v tem pogledu. Tiho je stal poleg svoje skrušene gospe, rok ni sklenil, kolena ni pripognil, ustnice so se mu komaj zganile, enkrat, dvakrat samo je pogledal Marijo. Pa še tista dva pogleda sta bila tako bolj zavoljo lepšega. Drugače mu je pa strmel pogled nekam v daljo, kdo ve kam. Težko je čakal, da se gospa namoli, ker, ker — — — ljudje utegnejo postati pozorni... In njemu je nerodno, da bi ljudje videli, kako se „gospod“ klanja Bogu in Mariji. Strah pred ljudmi... Kdo bi mogel reči, kateri od teh dveh romarjev je bil bolj všeč Mariji na Brezjah —?

Iz šole: 1. Katehet: Kaj je treba najprej storiti, da dobimo odpušanje grehov? — Učenec: Greh.

2. Učitelj: Katero lastnost ima vročina? — Učenec: Da razteza telesa. — In mraz? — Da jih krči. — Dobro. Dokaži mi to! — Poleti v vročini so dnevi dolgi, po zimi v mrazu so pa kratki.

3. Katehet: Kolik je neki bil dar revne vdove? — Lizika: 12 mark, 43 pfenigov (bilo je namreč v neki šoli na Nemske). — Učitelj: Kako si

pa prišla do teh števk? — Lizika: V katekizmu stoji: Dar revne vdove (Mark. 12. 43).

4. Učitelj: Kako pa kaj tvojemu bolnemu bratcu? — Učenec: O ja bolje; danes je bil že tepen.

5. Učenka višje dekliske šole: Gospod profesor, ali je res, da je bil vaš oče navaden pastir? — Profesor: Res, gospodična, saj moram jaz še sedaj gosi pasti.

6. Učitelj: Kaj se zgodi, če ješ nezrela jabolka? — Učenec: Če me oče dobe, me nabijejo.

7. Učitelj: Če stane ena gos 15 K, koliko stane en ducat? Julka: Prosim, kje pa prodajajo tako poceni gosi? Naša mama jih bo gotovo kupila.

8. Katehet: Zakaj je pač Janez Krstnik živel v puščavi? — Tilka (premišljuje): Tam se živi bolj poceni.

9. Kako razumeš pregovor: Nihče ne pade učen iz nebes? — Učenec: Najbrž ni nobenega gori.

10. Učitelj: Kaj vam je znanega o oslu? — Učenec (takoj dvigne roko): Da se tudi nekateri ljudje po njem imenujejo.

11. Zakaj je mesec (luna) tako bled? — Ker nobeno noč ne spi.

12. Kaj je v Ljubljani po sredi? — Četrtek.

13. Zakaj imaš pri suknjiču tri, pri telovniku pa pet gumbov? — Da ju z njimi zapnem.

UREDNIŠKA MOLČEČNOST.

Današnja številka je precej drugače urejena kot dosedanje. Odslej bo vsaka številka tekočega letnika po tem ključu. Zakaj tako? Ker bi bilo drugače preveč razmetano, preveč neenotno. Zakaj ni bilo že prej tako? Ker je bilo treba šele iskati oblike, ki bi utegnili biti za naš list primerna, ker ni bilo dovolj sodrudnic in sodrudnikov, da bi stalno v določene oddelke pisali. Upamo, da bo odslej šlo. Bog daj!

Hanca. „Neizraznost“ očitajte našemu listu in ne popolnoma po krivici. Toda pomislite, v kakšnih razmerah je začel izhajati. Sklicevanje na Nemce ni prav nič na mestu, Ali ni „Vigred“ prvi naš dekliski list? Ali mislite, da so bili razni nemški dekliski listi že v prvih letnikih tako sigurno orientirani in usmerjeni kot so danes? Nemci imajo nešteto dekliskih listov: za versko vzgojo posebej, za estetsko posebej, za splošno izobrazbo posebej, za dijakinje posebej, za služkinje posebej in sam ne vem, kaj še vse. Za slovenska dekleta je prav veliko, če vzdržujejo za vse te panoge vsaj en svoj list — toda kdo je tako dalekoviden, da more danes povedati — oziroma je mogel že ob prvi „Vigredni številki — kako in o čem naj „Vigred“ piše, da bo kolikorotliko ustrezala vsem slov. dekletom — ali vsaj dekletom iz vseh slojev, zakaj to je gotovo, da morajo vsa slov. dekleta krepko prijeti, če hočejo svoj lasten list vzdržati. Toliko manj se da pričakovati, da se bo v doglednem času za katerokoli omenjenih panog ustanovil poseben list. Neizraznost je v teh okolnostih naravnost nujna in le naravno je, da zraste list polagoma, nekako sam iz sebe in sporedno z rastjo slovenskih deklet. Nam se zdi to naravno in toraj tudi — prav! — Citirate Heinena, ki priporoča v svojih bukvah dekletom njihove liste tako-le: „Beri svoje stanovsko glasilo, ki pišejo vanje žene in možje z obilno življensko izkušnjo“. In dalje pravite: tega ravno v „Vigredi“ ni. Je do gotove meje res. Da, poleg „zrelih“ reči sprejema „Vigred“ tudi „igračke petošolk“, da se poslužim Vašega izrazoslovja. Toda rad bi poznal tisti zbor žena (teh še posebej!) in mož z obilno

življensko izkušnjo, ki bi hoteli pisati (zastonj!) v „Vigred“ same „izrazite“ in dozorele reči! Ali so se naše žene sploh imele kdaj priliko izvežbati za zrele pisateljice ali vsaj dopisovalke? In če so se nekatero, so oblegane od sto strani. In je še vprašanje, kaj se prav za prav razume pod besedo: „zrelo za Vigred“. Urednik je za sedaj zadovoljen, če dobi kaj takega, kar je vsaj „pripravno“ ali „primerno“ za njegov list. Torej mora „Vigred“ poleg drugega prevzeti še to nalogo: dati „mladim“ priliko in spodbudo, da polagoma dozore in si poleg obilnih življenskih izkušenj pridobivajo tudi zmožnosti za dobre sodrudnice pri „Vigredi“. V dobrem desetletju, smemo upati, bo drugače. Če takratni urednik (pa upam, da bo — ca!) ne bo bolj na mestu kot je sedanj, mu pa le posvetite s Heinenom! Bog živi!

P. Tončka. — Skoraj preveč sreče imate; prva Vaša pesem — pa tiskana! Misel v njej je drugačna kot jih povijajo v verze Vaše tovarišice, zato mi je bila pesem všeč in sem jo malo popravil. Zakaj je v tej obliki boljša kot v prvotni, naj Vam pa razloži tisti gospod, ki Vam je dal pobudo za pesnikovanje! — Ali imate VI. zvezek „Predavanj za dekliske sestanke“? Tam je marsikaj za vse takele pesnice kot ste Vi. Berite v zadnji Vigredi in naročite!

Rd. Vrtn. — Vaš „Rojstni dan“ je sicer prav lep izliv Vaše občutljive duše, toda pomen ima le za Vas, za „Vigred“ ni dozorel. Pa čeprav Vam „Rojstnega dneva“ ni morem vsestransko pohvaliti, k rojstnemu dnevu Vam prav iskreno čestitam in želim, da Gospodar „Vaše duše“ pojasni in razžene slutnje Vašega srca.

Francka V. — Igro „Nevoščljiva sestra“ nam pošljite, da si jo ogledamo. Prej ne moremo ničesar reči.

Anica P. — Pesniške šole Vam zelo manjka. Ali nimate nikogar, ki bi Vam malo pokazal? VI. zvezek „Predavanj“ ima tudi za Vas nekaj — — —

Jelislava v Št. j. — Vaši „Berači“ so prav dobro opisani. Toda s kakšnim namenom naj jih denem v „Vigred“? Odgovora na zadnje

vprašanje: Ljube Vigrednice, komu bomo dale ods hmal miloščino? — odgovora na to vprašanje v Vašem spisu — ni!

Vesela ptička. — Psevdonim je za go. Selmo, pesmi. pa za — k š! Toda zavolo tega ne smete biti hudi na Vigred, ki Vam gotovo s to številko ne bo nehala ugajati. Dober je pa ta verz: Petje moje je jesensko cvetje. — Zelo hvaležen sem Vam pa za poslano dovtipu v rubriko „Zrna in pleve“. Priporočam se še in tudi drugim, toda b ti mora res dobro in — če mogoče — izvirno, ali vsaj ne tako, kar se sliši že za vsakim oglom.

Vanda. — Svetujem Vam, da se posvetite »cela in vsa sestram in drugim krščanskim dekletom« k ljub temu, da Vaši pesmi ne morem dati drugega spričevala kot »fünfar«. VI. zve-

zek „Predavanj“ ima tam bolj zadaj tudi za Vas nekaj!

Simona. — Hvala! Upam, da se bo g. pisatelj Meško še večkrat „spomnil naše Vigredi“. — „Pricakovanje“ ne bom porabil.

H. Bernot. — Ni ravno za nič, prav preveč dobro pa tudi ne. Pošljite ostalo, bomo videli.

Vsem Vigrednicam nujno naročam, naj preberejo v marčni „Mladiki“ (štev. 3, str 109) urednikovo pismo „Dekletu z gora“. Preberejo naj trikrat, premislijo vsaj enkrat. Je zelo poučno. Če drugače ne morejo „Mladike“ dobiti, naj si jo nekje izposodijo, in če si je ne morejo izposoditi, naj jo takoj naroče. Stane za vse leto 84 Din, naroča se pa pri upravi na Prevaljah. — Posebej priporočam tisto branje — Hanci!

PREJELI SMO IN PRIPOROČAMO:

Leopold Turšič, Izgubljeni raj.

Dramatična bajka s petjem v treh dejanjih

Igra je prav lepa in primerna za vse naše dekliške odre. Zdrava veselost veje iz nje, pa tudi brez dobrih naukov ni. Toplo priporočamo. Dobi se v vseh knjigarnah, založila jo je pa prodajalna KTD. v Ljubljani. Izvod stane 10 D, po pošti 50 par več.

Illemo Camelli, Izpovedi socijalista

ali od socijalizma do duhovništva. — Prevod te izredno zanimive te poučne knjige je izšel te dni v zalogi Cirilove tiskarne v Mariboru. Po zgodovini svojega nastanka je to prav čudovita knjiga, ki je zbudila svoj čas pozornost v vsem kulturnem svetu. Zelo priporočamo. Stane 17 D s poštnino vred in se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

**Najboljši
šivalni stroj
je edino le**

**Josip
Petelinc-a**
znamka

GRITZNER in ADLER

za rodbino, obrt in industrijo

Ljubljana blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija.

Delavnica za popravila!

Na veliko! Telefon 913 Na malo!

Naročajte knjigo

Mati vzgojiteljica!

Zadnjič smo objavili, da bo izšla knjiga v 2. izdaji do velike noči. Toda nekatere gospodinjke šole so izrekle željo, da bi se nekoliko predelala in prilagodila za pouk v teh šolah. Zato se bo njen prihod nekaj zakasnil in se rok za naročila po zadnjič objavljeni ceni **podaljša do 1. maja.**

Med tem je nepričakovano umrla prirediteljica 1. izdaje te knjige, gospodinjka učiteljica **gospodična Julka Jaklič** v Medvodah.

Njene zasluge za vzgojo slov. mater in gospodinj so velike. Naj ji bo Bog plačnik, njeni rodbini pa naše iskreno sožalje!

Uredništvo.

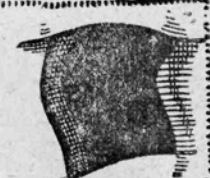
Priporoča se tvrdka
JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

ob vodi blizu Prešernovega
spomenika kjer dobite: vse po-
trebščine za šivilje, krojače,
čevljarje in sedlarje, modno in
galanterijsko blago, nogavice,
rokavice, palice, jedilno orodje,
toaletno blago

na veliko in malo!

Naročila po pošti se izvršijo hitro in točno.

Flor nogavice

po Din 24, 30 in 36
vseh barvah razpošilja
R. Stermecki, Celje 367
— Pišite po cenik! —

Dekleta!

Kupujte le pri onih, ki inserirajo v našem listu!

Najboljši
„PFAFF“ šivalni stroji

pripravni za krpanje, umetno vezenje,
po ugodnih cenah in plačilnih pogojih
priporoča

IGN. VOVK

Ljubljana Celje Novo mesto
Sodna ul. 7. Kralja Petra c. 33. Glavni trg.

Datumi!

Pečati!

Na veliko! Na malo!

Štampilje oseh orst

CIRIL SITAR

LJUBLJANA, Sv. Petra c. št. 13.

Numeratorji!

Klišeji!

Zavarujte svoje žitljenje,
poslopje in premičnine le pri

VZAJEMNI
ZAVAROVALNICI

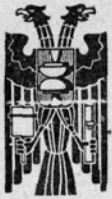
v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33;

Zagreb, Pejačevićev trg 15;

Sarajevo, Vrbanja ulica Stev. 4.

TISKOVNO DRUŠTVO V KRANJU

Izvršuje točno v najkrajšem času in po nizkih cenah: knjige, časopise, lepake, vabila, vsakovrstne trgovske in društvene tiskovine. V zalogi imamo vsakovrstne tiskovine za župnijske in občinske uprave. Moderno urejena tiskarna in knjigoveznica. — Konkurenčne cene!

Nova založba

Ljubljana
Kongresni trg 19.

..

Vse pisarniške potrebščine. ❀❀ Vse knjige.

Vsaka

previdna gospodinja
rabi

v svojem gospodinjstvu

JUHAN

najboljši pridatek
k hrani

Dobi se v vseh špecerijskih
trgovinah.

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom).

priporoča vse potrebščine za orliški kroj: rips za bluze, ševijot za krila, čepice, nogavice orlovske znake i t. d. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške krožke. — Zaloga šmink, pudra, vazelina in mastiksa za šminkanje igralk. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. **Kupujte le pri lastnem podjetju!** Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6%.